

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»**

Серпнева конференція – 2019

«Нова українська школа – впевнений поступ освітньої реформи»

Методичні рекомендації щодо змісту та форм проведення

Друкується за рішенням науково-методичної ради
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»
(від 18 червня 2019 року, протокол № 3)

Кропивницький
2019

УДК 37.018

С – 33

Серпнева конференція – 2019. «Нова українська школа – впевнений поступ освітньої реформи»: [методичні рекомендації щодо змісту і форм проведення] / укладачі: О.В. Половенко, Л.М. Кірішко, О.С. Побережець. – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2019. – 68 с.

Методичні рекомендації містять поради кафедр, науково-методичних лабораторій, центрів, відділів комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» щодо визначення змісту, орієнтовних форм проведення пленарних і секційних засідань серпневих конференцій педагогічних працівників у 2019 році.

Рекомендації адресовані працівникам місцевих органів управління освітою, завідувачам (директорам), методистам методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад, керівникам закладів освіти, педагогам.

Із електронною версією методичних рекомендацій можна ознайомитись за посиланням: <https://create.piktochart.com/output/39646275-2019>.

Відповідальна за випуск – Корецька Л.В.

Усюди цінність школи дорівнює цінності її вчителя.

А.Дістервег

Напрями змін

Зміни стали можливими завдяки прийняттю Закону України «Про освіту». Він визначив метою освіти всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Щоб досягти спільної мети, потрібно перетворити українську освіту на інноваційне середовище, в якому учні набуватимуть ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

У 2018 році розпочалася реформа початкової освіти. За плином дорослішання учнів «Нової української школи» відбуватиметься реформа і наступних рівнів.

Концептуальні засади реформування середньої школи визначають дев'ять складових «Нової української школи»:

1. новий зміст, орієнтований на формування ключових компетентностей для життя;
2. педагогіка партнерства, що ґрунтується на відносинах взаємоповаги між всіма учасниками освітнього процесу;
3. умотивований вчитель, який має необхідні кваліфікації та стимули, щоби стати лідером змін;
4. орієнтація на неповторність особистості й індивідуальний підхід до задоволення потреб кожного(ї) учня(ениці);
5. виховання на цінностях як інтегральна складова освітнього процесу;
6. зміна структури середньої школи задля розширення доступу дітей шкільного віку до якісної освіти, а також підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, що спрямовуються на освіту;
7. автономія школи, що утверджується пліч-о-пліч з моніторингом якості освітніх послуг, що надаються кожним закладом освіти;
8. обсяги фінансування, достатні для забезпечення рівного доступу до якісної освіти всім учням, незалежно від їхнього місця проживання;
9. створення сучасного освітнього середовища, що стимулюватиме вивільнення креативного потенціалу як учнів, так і педагогів.

Навчання учнів за програмами дванадцятирічної повної загальної середньої освіти розпочалася: для початкової освіти – з 1 вересня 2018 року; для базової

середньої освіти – з 1 вересня 2022 року; для профільної середньої освіти – з 1 вересня 2027 року.

Тобто завершиться перетворення школи у 2030 році.

Експерт з освітніх та наукових питань у команді Президента Володимира Зеленського Сергій Бабак окреслив основні напрями змін в освіті: «Ми створимо освітню та наукову інфраструктуру. Буде інвестуватися в освітній простір, наукові лабораторії, цифровізацію освіти. Ми підніmemo повагу і престиж професії педагога та науковця. Ми створимо перспективи, можливості, забезпечимо гідну матеріальну винагороду, академічну свободу і позбавимо їх бюрократії та звітності».

Він деталізував, що основним в програмі є зміна змісту освіти «відповідно до вимог сучасного світу та майбутнього». Також пообіцяв відкритий ринок освітніх послуг для приватних ініціатив, для іноземних закладів освіти, а закладам освіти надати максимальну реальну академічну і фінансову автономію.

Для «шкільних геніїв» буде запроваджено принцип «гроші ходять за талановитим студентом». Це означає, що школярі отримують освітній ваучер, який зможуть витратити на навчання на свій розсуд (<http://bit.ly/2KzjwDt>).

Учень – це не посудина, яку потрібно наповнити, а факел, який треба запалити.

К. Ушинський

План дій з упровадження Нової української школи, розрахований на період до 2020 року, містить сім пріоритетних напрямків:

1. оновлення змісту середньої освіти шляхом затвердження нових, стандартів, навчальних планів і типових навчальних програм, орієнтованих на компетентнісне навчання;
2. розвиток людських ресурсів – підготовка вчителів, керівників навчальних закладів та працівників органів управління освітою;
3. зміна структури середньої школи, яка забезпечить перехід до профільного навчання;
4. запровадження нової системи управління в умовах децентралізації, котра передбачає реальну автономію навчальних закладів та вчителів;
5. створення системи постійного моніторингу та забезпечення якості освіти;
6. забезпечення справедливого розподілу публічних коштів та гарантування прозорого їх використання;
7. формування у школі та поза її стінами освітнього середовища, яке сприяє творчій самореалізації дітей та освітян – лідерів змін.

Важливою складовою серпневих педагогічних конференцій є пленарні засідання. На нашу думку, особливу увагу слід приділити імплементації Закону України «Про освіту» (<https://goo.gl/GYH4fq>), обговоренню проекту Закону

України «Про повну загальну середню освіту»(<http://bit.ly/2IrVIz6>), Концепції «Нова українська школа» (<https://u.nu/-8qn>), питанням щодо реалізації завдань, розкритих нижче.

Найбільш складним моментом є у механізмі реалізації концепції «Нова українська школа» управління професійною підготовкою, перепідготовкою і підвищенням кваліфікації вчителів-предметників. У концепції справедливо зазначено, що – Школа українська буде успішна, якщо до неї прийде успішний учитель. Він вирішить дуже багато питань щодо якості викладання, обсягу домашніх завдань, комунікації з дітьми та адміністрацією школи. До дітей має прийти людина-лідер, яка може вести за собою, яка любить свій предмет, яка його фахово викладає.[2]

Реальні механізми визначення індивідуальної учнівської траєкторії

Проект закону «Про повну загальну середню освіту» містить чимало новацій, які загалом позитивно сприймаються суспільством.

Приміром, учням пропонують реальні механізми визначення власної освітньої траєкторії. Передбачається, що для дітей з особливими освітніми потребами її побудова – можливість успішно інтегруватись у звичайне школярське життя. Діти, які серйозно навчаються за межами середньої школи (музична чи спортивна школа), отримають можливість зарахування їхніх оцінок у загальноосвітньому закладі. Для учнів, які перебувають на домашньому навчанні, цей механізм дозволить зарахувати свої навчальні досягнення для отримання документу про повну загальну середню освіту. У разі бажання займатися за індивідуальною траєкторією учень та його батьки повинні будуть звернутися із заявою у школу. Потім батьки, педагоги та дитина складуть індивідуальний план, який схвалюватиме педрада та затверджуватиме директор. Підтверджувати знання з предметів, які здобуваються поза закладом, будуть шляхом проведення звичайного річного оцінювання чи державної підсумкової атестації. Для засвідчення результатів за домашньою формою школяру потрібно буде здавати семестровий контроль двічі на рік.

Батьки дітей з особливими освітніми потребами отримають право супроводжувати їх у школі. [3]

Треба звернути увагу, що навчання в Новій українській школі, її ціннісно-світоглядна домінанта ґрунтується на постулатах педагогіки партнерства, позитивної психології та філософії дитиноцентризму, зокрема враховує суб'єктний досвід кожної дитини, забезпечуючи її гармонійний розвиток, сприяє збереженню психологічного здоров'я та радості пізнання, переживання позитивних емоцій для суб'єктивного благополуччя, надає можливості самоактуалізації тощо.[4]

Школа має ініціювати нову, глибшу залученість родини до побудови освітньо-професійної траєкторії дитини.

В нормативних документах акцентована увага на два адаптаційні цикли навчання – 1-2 клас та 5-6 клас. Це дозволить надати додаткову підтримку дітям у найбільш вразливі періоди шкільного життя.

Ще один важливий механізм, прописаний в законопроекті – реальний, а не декларативний вибір предметів.

Безпечне освітнє середовище

Безпечне освітнє середовище – це сукупність умов, способів і засобів їхнього створення для захисту учасників освітнього процесу, запобігання та протидії будь-яким формам насильства та експлуатації, приниженню честі та гідності, цькуванню, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю, вживанню на території закладу освіти алкогольних, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам (Положення про освітній округ: <http://bit.ly/2Iqodgj>).

Середовище школи — це місце, де:

- зустрічаються і взаємодіють не лише учні та вчителі, а й батьки, мешканці району, гості школи;
- відбуваються не лише уроки, цікаві зустрічі, свята та концерти, а й лекції, семінари, тренінги тощо;
- діють відкриті лабораторії та майстерні у різних галузях науки, мистецтва й технологій.

У законопроекті передбачений також розвиток освітнього простору. Йдеться про ресурсні кімнати та медіатеки, які ефективні не лише для навчання дітей з особливими освітніми потребами, тому найближчим часом вони мають стати нормою для шкіл. Завдяки цій новації діти, які перебувають на тривалому стаціонарному лікуванні, отримають захищене законом право здобувати освіту в медзакладах. [3]

Створення освітнього середовища – це безперервний процес:

- реагування на нові виклики життя;
- пошуку нових можливостей, ресурсів;
- генерування ідей та правил.

При проектуванні безпечного освітнього середовища радимо використати «Кодекс безпечного освітнього середовища» (К., 2018; за заг. ред. Т. П. Цюман; схвалено МОН, протокол № 2 від 13.06.2018; реалізував Український фонд «Благополуччя дітей»).

Школа як простір соціального партнерства

Педагогіка партнерства – напрям педагогічного мислення й практичної діяльності, спрямований на демократизацію й гуманізацію освітнього процесу.

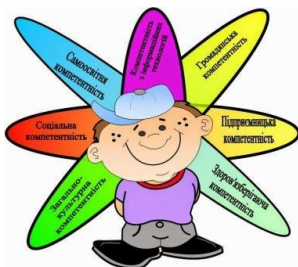
Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними метою та прагненнями, є добровільними й зацікавленими партнерами, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Учитель має бути другом, а родина – залучена до побудови освітньої траєкторії дитини.

Основні принципи цього підходу:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у стосунках;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

В умовах педагогіки партнерства змінюється роль вчителя. Насамперед він керує діяльністю учнів, але його роль як керівника освітнього процесу не обмежується поясненням нового навчального матеріалу. Вчитель є організатором і керівником пізнавальної діяльності учнів, створює умови, за яких вони можуть найраціональніше та найпродуктивніше вчитися. Водночас учитель є вихователем, дбає про розумовий, фізичний і духовний розвиток дитини.

Що означає для освіти переорієнтація на компетентнісний підхід?

Перехід до компетентнісного підходу означає:

- а) переорієнтацію з процесу на результат освіти в діяльнісному вимірі;
- б) зміцнення акценту з накопичування нормативно визначених знань, умінь і навичок на формування й розвиток здатності учнів практично діяти, застосовувати досвід успішних дій у конкретних ситуаціях.

Слід відмовитися від так званої енциклопедичності змісту шкільного навчання і формувати в школярів передовсім ті знання, які є необхідними для використання практичних, ситуативних, особистісно-орієнтованих комунікативних завдань.

Лілія Гриневич в одному із інтерв'ю зазначила що, «якщо раніше школа у нас була місцем, де дитина повинна була отримати якнайбільшу порцію знань – і це було головне, то зараз, у 21 столітті, коли так бурхливо розвиваються інформаційні технології, просто великий обсяг знань – цього замало, бо знання увесь час примножуються, і їх можна знайти не лише у школі чи бібліотеці, а й просто вийшовши в інтернет з татового телефону. Проблема полягає в тому, що ви повинні мати серйозну базову знанневу основу, з якою можна далі працювати над формуванням уміння застосовувати ці знання в житті для вирішення практичних задач. Сьогодні школа повинна зробити людину успішною. За міжнародними дослідженнями, для успішної кар'єри, наприклад, мають значення лише 15% – тверді навички – це те, що називається знання і вузькопрофесійні

вміння, а 85% – це м'які навички: вміння навчатися протягом життя, критичне мислення тощо. Те, з чим ці діти вийдуть із школи і навіть із університету, буде недостатнім. Вони змушені будуть увесь час учитися, якщо хочуть рухатися вперед і розвиватися. Змінюються технології, змінюються вимоги ринку праці, змінюються обставини. У цьому сенсі школа мусить надати необхідні компетентності – не тільки знання, а ще й уміння їх застосовувати, виробляти своє ставлення до тієї чи іншої ситуації. Ти потрапляєш у різні обставини, які важко передбачити, ти повинен швидко ухвалити рішення. Як виробити критичне мислення, не довіряти всьому, що ти просто почув, а зважити всі сумніви і поставити запитання до цього? На жаль, цьому дуже мало вчили в українській школі. Наше завдання, як Міністерства освіти і науки, так і моє особисто як міністра, – зробити так, щоб хороша, якісна освіта була доступна всім дітям України»

Компетентнісний підхід тісно пов'язаний із такими підходами до навчання, як:

➤ особистісно орієнтований (потребує трансформації змісту освіти, перетворення його з моделі «для всіх» на суб'єктивні надбання одного учня, що їх можна виміряти);

➤ діяльнісний (може бути реалізований тільки в діяльності, тобто в процесі використання конкретним учнем певного комплексу дій).

Компетентнісний підхід протистоїть:

• традиційному предметному навчанню, в основі якого – ідея трансляції та засвоєння знань (інформації);

• селективній, дворівневій (знає – не знає) системі оцінювання;

• примусовим формам організації навчальних занять (як у конвеєрному способі організації праці);

• вертикальній, ієрархічно організованій системі адміністративного керування.

Принципи компетентнісного підходу в освіті:

• освіта для життя, успішної соціалізації в суспільстві та особистісного розвитку на основі засвоєння учнями соціально значущих умінь (компетенцій).

• Оцінювання для надання можливості учневі самому планувати свої освітні результати й удосконалювати їх у процесі постійної самооцінки.

• Різноманітні форми організації самостійної, осмисленої діяльності учнів на основі власної мотивації та відповідальності за результат.

• Матрична система управління, делегування повноважень, залучення батьків, учнів і людей із зовнішнього оточення до управління освітою та оцінювання діяльності, свобода вчителя у виборі засобів прищеплення учням соціальних пріоритетів (компетенцій).

Головний виконавчий директор освітньої онлайн-платформи edX, розробленої спільно Гарвардським університетом та МІТ, Анант Агарваль розповів виданню Forbes про своє бачення трьох основних тенденцій в освіті у 2019 році.

Отже, на думку Ананта, у 2019 році основний глобальний акцент у розвитку освіти буде на:

• Так званих «гібридних навичках» – вже не достатньо вивчати лише одну галузь знань, до того ж, упродовж усього життя людина потребуватиме цілком різних навиків. Навчання ставатиме більш персоналізованим та будуватиметься за модульним принципом.

• **Багатоканальності освіти** – поряд із навчанням, що вимагає фізичної присутності викладача, зростатиме роль онлайн-освіти. Крім того, онлайн-освіта повинна бути настільки пристосованою до реального світу, щоб людина могла відразу ж застосувати здобуті нею навички у власній діяльності.

• **«М'яких» навичках (soft skills)** – комунікативні навички, вміння працювати в команді, критичне мислення та здатність швидко ухвалювати рішення залишатимуться основними навичками, яких роботодавці очікуватимуть від своїх працівників і яких система освіти повинна навчати учнів (<http://bit.ly/2IWj4vB>).

Педагог нової формації

Закон України «Про освіту» дає непересічні можливості для вчителів, зокрема реальну педагогічну автономію у:

- створенні програм;
- розробці власної системи оцінювання та заохочення учня (зі створенням шкали переведення у 12-бальну шкалу);
- підвищенні кваліфікації за власним вибором та за кошт держави.

У компонентній формулі Нової української школи провідне місце відводиться педагогу нової формації, умотивованому, компетентному, кваліфікованому, який має академічну свободу й розвивається професійно впродовж життя, самостійно й творчо здобуває інформацію, організовує дитиноцентрований процес із максимальним наближенням навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей, можливостей, потреб, запитів, настанов і життєвих планів. [4]

Учитель Нової української школи отримує право вибору місця і способу підвищення кваліфікації, причому результати навчання та компетентності, необхідні для присудження освітніх та/або присвоєння професійних кваліфікацій, можуть досягатися та здобуватися в системі формальної, неформальної та інформальної освіти. Збільшено кількість альтернативних моделей професійного розвитку педагога, які стануть ключовою умовою впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Диверсифіковано форми підвищення кваліфікації: курси при КОШПО, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах, онлайн- курсах, конференціях тощо. У Концепції розвитку педагогічної освіти окреслено механізми визнання результатів неформальної та інформальної освіти закладами освіти та кваліфікаційними центрами. Підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти допускається для наставників, сертифікованих педагогічних працівників та педагогічних

працівників, які мають вищу педагогічну категорію, науковий ступінь та/або вчене звання та передбачає розроблення програми самоосвіти з описом запланованих до набуття нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей і досягнення результатів навчання, що визнаються/підтверджуються під час атестації результатів навчання. [4]

За ініціативи педагогічного працівника з метою зовнішнього оцінювання його професійних компетентностей (у тому числі з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи, проводиться сертифікація (Стаття 51 Закону України «Про освіту»). Успішна сертифікація (сертифікат, що діє три роки) зараховується як проходження атестації педагогічним працівником. Сертифіковані педагоги зможуть залучатися до проведення інституційного аудиту в інших закладах освіти, розроблення та акредитації освітніх програм, інших процедур і заходів, пов'язаних із забезпеченням якості та впровадженням освітніх інновацій.

Звертаємо увагу, що до 1 липня вчителі початкових класів, які проходять сертифікацію, мають створити і завантажити своє електронне портфоліо. Електронне портфоліо — сформована учасником сертифікації в електронному вигляді добірка матеріалів, що свідчить про педагогічну майстерність учасника сертифікації.

Щоб створити електронне портфоліо вчителя, радимо використати Методичні рекомендації, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 30.05.2019р. № 755» про затвердження Методичних рекомендацій щодо створення, змісту та завантаження е-портфоліо» (<http://bit.ly/2KsHsYU>; <http://bit.ly/2XqvlBQ>), розроблені відповідно до Положення про сертифікацію педагогічних працівників та призначені для використання учасниками сертифікації під час проведення самооцінювання педагогічної майстерності з формування в учнів ключових компетентностей і вмінь. Зміст електронного портфоліо вчителя для сертифікації Е-портфоліо містить: заповнену анкету самооцінювання (наказ ДСЯО від 01.04.2019 № 01-11/16), опис навчального заняття, проведеного учасником сертифікації відповідно до навчального плану (за бажанням – з відеозаписом). На власний розсуд учасник сертифікації може додати до свого е-портфоліо будь-які інші матеріали щодо самооцінювання педагогічної діяльності, що засвідчують його педагогічну майстерність.

Позитивні зміни містить і законопроект. Серед його новацій – запровадження педагогічної інтернатури. Йдеться про надання молодому вчителю наставника, який консультуватиме, скеровуватиме та опікуватиметься його благополуччям і розвитком. За це наставнику передбачається 20-відсоткова доплата. Також доплачуватимуть вчителям 10-20% до зарплати за завідування ресурсними кімнатами, кабінетами інформатики та спортивними залами. Водночас, педагоги зможуть отримувати додаткові доплати, які у випадку ухвалення законопроекту зможе встановлювати засновник закладу.

Новація, що має сподобатись передовсім батькам, стосується обов'язкового проходження вчителями курсів підготовки з домедичної допомоги. Це робиться

для того, щоб ще до приїзду швидкої чи приходу шкільної медсестри вчителі могли надати допомогу дитині.

Під час серпневих конференцій важливо проаналізувати підсумки розвитку освіти у 2018/2019 навчальному році та окреслити пріоритетні напрямки розвитку освіти на 2019/2020 навчальний рік, а саме: обговорити питання щодо забезпечення реалізації районних (обласних) програм розвитку галузі освіти; збільшення показника охоплення дітей дошкільною освітою; забезпечення функціонування мережі закладів загальної середньої освіти; інформатизації та комп'ютеризації освітнього процесу, забезпечення підключення до мережі інтернет закладів загальної середньої освіти; модернізація системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів; підготовка вчителів та вихователів до роботи в умовах інклюзивної освіти; впровадження моніторингових досліджень, експертизи якості освіти, як основи підвищення ефективності освітнього процесу; посилення ролі формування духовних та моральних цінностей учнівської молоді тощо (Лист Міністерства освіти і науки України від 09.07.2018 р. №1/11-7185 «Про проведення районних та обласних серпневих конференцій педагогічних працівників у 2018 році», <http://bit.ly/31GepGF>).

При цьому варто опрацювати матеріали нормативно-правової бази, використати матеріали підсумкових колегій, нарад Міністерства освіти і науки України (<http://bit.ly/2FkIaUU>), управління освіти, науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації (<http://bit.ly/2IWky9e>), аналітичні та методичні матеріали, які підготовлені комунальним закладом «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», зокрема:

- Про науково-методичний супровід і підсумки проведення першого та другого турів всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2019» (протокол НМР № 2 від 09 квітня 2019 року) (<http://bit.ly/2WVvded>).

- Про підсумки III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2019 році та турнірів у 2018 році (протокол НМР № 2 від 09 квітня 2019 року) (<http://bit.ly/2Xkh9KF>).

- Про визначення основних напрямів науково-методичної діяльності інституту в площині розкриття комплексної науково-дослідної теми «Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників у системі післядипломної освіти» (протокол НМР № 1 від 12 лютого 2019 року) (<http://bit.ly/2Rmsnsq>).

- Сертифікація педагогічних працівників (протокол НМР № 1 від 12 лютого 2019 року) (<http://bit.ly/2Y8GWTj>).

- Педагогічний брифінг «Методичні ініціативи: інновації у роботі з педагогом» у 2018 році» та перспективні види підвищення кваліфікації керівних та педагогічних кадрів (<https://create.piktochart.com/output/35106782-2018>).

Науково-методичний супровід безперервного навчання педагогів

Нове соціальне замовлення – підготовка педагога Нової української школи, здатного до безперервного інтелектуального, культурного і духовного розвитку впродовж життя шляхом формальної,

неформальної та інформальної освіти, орієнтованого на збереження, примноження та передачу гуманістичних суспільних цінностей, засвоєння професійних ролей і функцій – актуалізує перегляд місії і нових завдань методичної служби в умовах децентралізації освіти в Україні, необхідність підготовки методистів-андрагогів, що виконують ролі супервізора, коуча, дорадника освітньої сфери та супроводжують усі етапи навчання, професійної діяльності та вдосконалення професійних компетентностей сучасних фахівців.[4]

Успіх діяльності методичної служби залежить від співпраці з вищими науковими інстанціями, від міжнародного партнерства. Це стане науковим підґрунтям подальшого функціонування методичної служби, запровадження у практику кращого педагогічного та методичного досвіду.

Важливість методичної служби для координації діяльності керівних кадрів закладів та установ освіти, для супроводу професійної діяльності педагогічних працівників, їх творчого зростання, атестації – незаперечна, якщо вона має системний, плановий та інноваційний характер. Від її працівників, їхнього освітньо-кваліфікаційного рівня залежить ефективність взаємодії всіх структурних підрозділів методичних служб, реалізація проблемних питань.

Сучасне суспільство потребує нового вчителя, який не обмежується власним досвідом роботи, а черпає досвід на вищих рівнях – районному, обласному, всеукраїнському. Організувати таку мережеву методичну взаємодію – завдання методичних служб.

У ситуації змін, що відбуваються в освіті, все більш значущим для педагога стає професійна мобільна компетентність та професійне становлення. Модернізація структури і змісту освіти, використання нових форм і методів навчання, нових педагогічних технологій – все це ставить педагогів у складну професійну ситуацію. Вважаємо, методична служба на регіональному рівні набуває нового значення, і необхідно не тільки зберегти, а й зміцнити дану структуру.

Науково-методичний супровід – це підготовка вчителя до:

- запровадження нових державних освітніх стандартів, навчальних, підручників;
- участі у всеукраїнських та міжнародних проектах, виставках;
- запровадження нових педагогічних технологій, методик, форм навчання дітей з метою підвищення якості освіти;
- використання в освітньому процесі інформаційно-комп'ютерних технологій;
- робота з обдарованою молоддю (олімпіади, конкурси, турніри тощо);
- здійснення інклюзивного навчання, в тому числі дистанційно;
- організація профільного навчання в старшій школі;
- запровадження досвіду роботи творчо працюючих;
- здійснення експертизи навчальних підручників;
- проведення моніторингових досліджень;
- організація та проведення ЗНО;
- участі в професійних конкурсах «Учитель року», «Вихователь року», «Класний керівник року»;

• реалізації нової моделі виховної роботи, що базуватиметься на формуванні патріотизму.

Конкретизацію завдань для кожної категорії педагогічних працівників на новий навчальний рік покликані забезпечити предметні секції, засідання районних методичних об'єднань, міських методичних об'єднань, наради-семінари керівників закладів загальної середньої освіти.

Для визначення змісту їхньої роботи радимо уважно опрацювати нормативні документи, рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо викладання навчальних предметів у новому навчальному році, аналітичні матеріали, підготовлені комунальним закладом «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

Доречно ознайомитися з матеріалами мультимедійного науково-методичного комплексу «Про актуальне в методичній діяльності: думки й поради експертів»(<http://bit.ly/2ISStTPo>), у якому використано ідеї відкритої освіти як інновації в підвищенні кваліфікації педагогічних кадрів та їхньої адаптації до нових вимог Нової української школи. Це забезпечує формування педагога, методиста, менеджера, освітнього лідера нової формації, який самостійно моделює й реалізує індивідуальну освітню траєкторію через формальну, неформальну та інформальну освіту.

На нашу думку слід акцентувати особливу увагу на технологіях професійного розвитку педагогів, для цього радимо опрацювати методичний poradnik «Технології професійного розвитку педагогів». Упорядники: Тамара Михайлівна Сорочан, Марина Іванівна Скрипник; навч.-метод. посіб.; Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менедж. освіти». – К., 2016. – 231 с. (<http://bit.ly/31BYIG1>).

У методичному poradniku розкрито актуальні технології професійного розвитку педагогічних кадрів у системі післядипломної педагогічної освіти (технопарк, технологія науково-методичного супроводу, проекти професійного розвитку тощо). Звернено увагу на змістових характеристиках інтерактивних технологій у навчанні дорослого. На прикладах деталізовано потенціал елементів інтерактивної технології в активних методах післядипломного навчання педагогічних працівників (майстер-клас, воркшоп, дебати, тренінг, мозкова атака тощо). Наведено зразки окремих технологій професійного розвитку педагогів. Методичний poradnik містить комплекс практичних завдань для організації формальної, неформальної та інформальної освіти педагогів.

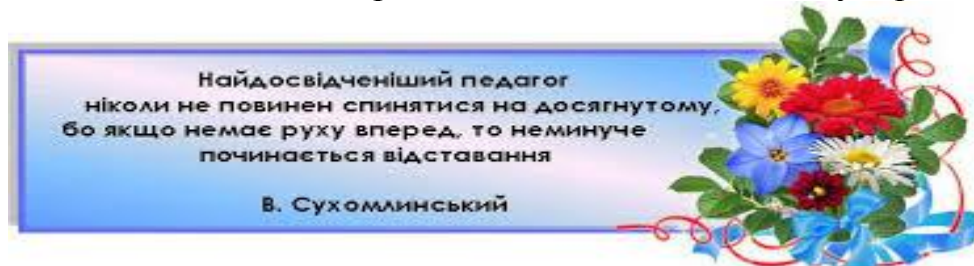

Методична діяльність в умовах децентралізації в Україні

Реформа децентралізації в Україні передбачає комплекс змін до існуючого законодавства, метою якого є передача, перерозподіл, диспергування функцій, значних повноважень і бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування, наділення місцевого самоврядування достатніми повноваженнями та ресурсами, урахування

історичних, економічних, екологічних та культурних особливостей при плануванні розвитку громад; скасування місцевих та районних державних адміністрацій, створення об'єднаних територіальних громад, запровадження інституту префектів тощо.

В умовах децентралізації освіти функція науково-методичного супроводу професійного розвитку педагога Нової української школи переходить у відділи освіти ОТГ, де створюються нові моделі організації мережевої взаємодії: методичний кабінет, що є юридичною особою; окружні методичні кабінети (центри) як структурні підрозділи відділів (управлінь) освіти або входять до їхнього складу; методична рада освітнього округу (центр округу, представників структурного підрозділу освіти виконавчого органу об'єднаної територіальної громади; методичні центри в громадах із певним співвідношенням методистів, що пропорційне професійному рівню педагогічних колективів шкіл; методичні сектори з передачею більшої частини повноважень навчальним закладам; методист, який інтегрує управлінські та організаційні функції з передачею методичної роботи до голів методичних об'єднань тощо. Створення нової моделі методичної служби зумовлене структурою мережі навчальних закладів у громаді, зокрема кількістю шкіл, їхніх ступенів, профілів, локацією, дисперсністю, ефективністю роботи методичних об'єднань тощо. У процесі створення методичної служби рекомендується вивчати реальне навантаження кожного методиста залежно від запитів і потреб замовників освітніх послуг громади.[4]

З метою якісної підготовки та проведення серпневих секційних засідань обласний навчально-методичний центр освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб (завідувач О.В. Половенко, методисти Л.М. Кірішко, В.Г. Трубіна, О.С. Побережець) рекомендує методичним кабінетам (центрам) органів управління освітою районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад опрацювати методичні рекомендації «Оновлення діяльності методичних служб у контексті Закону України «Про освіту» (<http://bit.ly/2Iq1GjC>), розміщені на сайті «Серпнева конференція – 2019» (<http://bit.ly/2MZPOt8>).

Якісна зміна методичної служби передусім – у цілепокладанні: не надання методичної допомоги, а створення умов для розвитку та вдосконалення педагогічної діяльності; не просто передача інформації, а створення гнучких інформаційних технологій для розкриття творчого вчительського потенціалу.

Готовність методичної служби до роботи в Новій українській школі, її нову місію, професійні ролі й функції доцільно деталізувати за такими навігаційними векторами:

- Формування нової генерації методистів-андрагогів, що виконують ролі супервізора, коуча, дорадника та супроводжують усі етапи навчання педагогів.
- Створення мережевого диференційованого акмеологічного освітнього простору на принципах людиноцентризму, рівноправності, гуманізму, фасилітативності за індивідуальними освітніми траєкторіями.
- Методичний супровід педагога, здатного до безперервного інтелектуального, культурного і духовного розвитку впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти.
- Науково-методичне забезпечення виявлення, вивчення, узагальнення та впровадження педагогічного досвіду.
- Організаційно-педагогічні засади обслуговування закладів освіти в умовах децентралізації управління освітою.

Доцільним при підготовці до серпневих секцій буде використання матеріалів на сторінці «Науково-методичний супровід» (<http://bit.ly/2IqLdvJ>):

- Педагогіка партнерства КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» з методичними службами регіону.
 - Про координацію роботи методичних служб щодо організації самоосвітньої діяльності педагогічних працівників у міжтестастійний період.
 - Світоглядні засади та нормативно-правове забезпечення реформування галузі освіти («Нова українська школа»).
 - Нова роль методиста в умовах змін: проблеми, перспективи.
 - Використання електронних сервісів та цифрових інструментів Google в професійній діяльності.
 - Опорна школа в умовах децентралізації або як забезпечити якість освіти.
 - Про лідерство у час змін (сучасне розуміння лідерства).
 - Система забезпечення якості освіти: складові успішного управління.
 - Роль керівника закладу загальної середньої освіти в умовах реформування галузі освіти та децентралізації.
 - Управління закладом освіти.
 - Дитиноцентризм, гуманність та індивідуальна освітня траєкторія здобувачів освіти в умовах реформування галузі освіти.
 - Нові форми впровадження та поширення педагогічного досвіду як фактор створення інноваційного освітнього середовища.
 - Проектування індивідуальної освітньої траєкторії підвищення рівня професійної компетентності педагога.
- З матеріалами досвіду роботи методичних кабінетів (центрів) щодо підготовки та проведення серпневих педагогічних конференцій рекомендуємо ознайомитися на блозі «Серпнева конференція – 2019» (<http://bit.ly/2NbVvo7>).

У ході підготовки до секційних засідань радимо опрацювати такі джерела:

1. «Розвиток інноваційного освітнього середовища опорного закладу» (з досвіду роботи Свічкарьової Інни Борисівни, директора комунального закладу «Навчально-виховний комплекс «Долинська гімназія – загальноосвітня школа

I-III ступенів № 3 Долинської районної ради»). Режим доступу: <http://bit.ly/2WSxQx7>.

2. «Формування якісного освітнього середовища регіону (досвід роботи методичного кабінету відділу освіти Гайворонської районної державної адміністрації)». Режим доступу: <http://bit.ly/2XZOc3w>.

3. Побережець О.С. Генерація базових компетентностей педагогів в умовах реалізації НУШ/ О.С. Побережець // Методичний вісник. – 2019. – № 55.

4. Половенко О.В. Діяльність опорних закладів освіти: пріоритети розвитку/ О.В. Половенко // Методичний вісник. – 2019. – № 55.

5. Кірішко Л.М. Формування якісного освітнього середовища (досвід роботи методичного кабінету відділу освіти Гайворонської районної державної адміністрації)/ Л.М. Кірішко // Методичний вісник. – 2019. – № 55.

6. Сидоренко В.В. Формальна і неформальна освіта як форми неперервного акмепрофесіогенезу педагога Нової української школи / В.В. Сидоренко / зб. матеріалів Усеукраїнської науково-практичної конференції «Інновації в освіті й педагогічна майстерність учителя-словесника» (25 жовтня 2017 року, Суми). – Режим доступу: <http://sspu.sumy.ua>.

На що звернути увагу в роботі з керівниками закладів загальної середньої освіти?

У системі роботи з керівними кадрами закладів загальної середньої освіти варто зосередити увагу на реалізації освітньої політики щодо впровадження Закону України «Про освіту», Концепції «Нова українська школа», визначення пріоритетних напрямів розвитку відповідно до проекту Закону України «Про загальну середню освіту».

Орієнтиром для роботи з керівниками закладів освіти пропонуємо тематику серпневих зустрічей, що відбиває сучасні підходи в управлінні, та новітніх тенденціях менеджменту в освіті:

- Реалізація завдань Концепції «Нова українська школа» в умовах чинного законодавства, демократизації суспільства, децентралізації влади.
- Розвиток закладів загальної середньої освіти в умовах децентралізації.
- Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти.
- Запровадження та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти.
- Переформатування системи внутрішнього управління: від вертикалі до горизонталі в організаційній структурі та системі менеджменту.
- Управління підвищенням кваліфікації педагога у контексті нових вимог до якості освіти.
- Поширення автономії закладу освіти: можливості академічної, організаційної, фінансової та кадрової свободи.
- Партнерські засади взаємодії в управлінні освітнім процесом.

- Управління розвитком професійної компетентності педагога у закладі освіти.
- Аналітично-прогностичний дайджест: підсумки першого року Нової української школи.

Законодавчі та нормативно-правові засади управління закладом освіти

1. Закон України про освіту (<http://bit.ly/2IqvY5R>).
2. Державний стандарт початкової загальної освіти (<http://bit.ly/2MwX20S>).
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (<http://bit.ly/2ZBh9TJ>).
4. Постанова КМУ від 06 березня 2019 року № 221 «Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр».
5. Постанова КМУ від 22 травня 2019 року № 438 «Про затвердження Положення про науковий ліцей та науковий ліцей-інтернат».
6. Наказ МОН України від 16 квітня 2018 року № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти».
7. Наказ МОН України від 25 червня 2018 року № 676 «Про затвердження інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти».
8. Наказ МОН України від 27 березня 2019 року № 399 «Про затвердження дорожньої карти імплементації статті 7 Закону України «Про освіту» в закладах загальної середньої освіти на 2019-2023 роки».
9. Наказ МОН України від 09 січня 2019 року № 17 Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти».
10. Наказ МОН України від 13 листопада 2018 року № 1232/2067 «Про затвердження Положення про особливості організації форм здобуття загальної середньої освіти в закладах охорони здоров'я».
11. Лист МОН України від 05 квітня 2019 року № 1/9-227 «Щодо прийому дітей до перших класів у 2019 році».
12. Лист МОН України від 23 квітня 2019 року № 1/9-269 «Щодо розроблення статуту закладу загальної середньої освіти».
13. Лист МОН України від 10 червня 2019 року № 1/9-365 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році».
14. Лист Державної служби якості освіти від 25 травня 2019 року № 01/01-22/1333 «Щодо окремих питань формування системи забезпечення якості освіти»

Нормативно-правова база розміщена на сайті ОНМЦ на сторінці «До нового навчального року» (<http://bit.ly/2IRG0Mt>).

Радимо ознайомитись

1. Буднік М.М., Курилова Н.М. Управління змінами: Підручник / М.М. Буднік, Н.М. Курилова. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 226 с.
2. Друкер П. Ефективний керівник/ Пітер Друкер; пер. з англ. Р. Машкової. — К.: Вид. група КМ-БУКС, 2018. — 248 с.
3. 22 запитання про аудит: Інституційний аудит у запитаннях і відповідях, газета «Управління освітою» № 5, травень 2019. Режим доступу: <http://bit.ly/2XkRa5J>.
4. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій [Текст]: Навчальний посібник. / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк — К.: «Центр учбової літератури», 2018. — 560 с.
5. Половенко О.В., Кірішко Л.М./ Безперервна освіта педагога за індивідуальною освітньою траєкторією. // Завучу усе для роботи. — 2019. - № 5-6 (245-246) С.18-1-18-36.
6. Гавриш О.А. Технології управління персоналом. Монографія/ О.А.Гавриш, Л.Є.Довгань, І.М.Крейдич, Н.В.Семенченко.— Київ : НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського» -2017. Режим доступу: <http://bit.ly/2MURyDR>.

Навчально-методичний центр дистанційного навчання

Сьогодні, є беззаперечним той факт, що наше майбутнє - за неперервною освітою упродовж життя, а ефективна реалізація завдань неперервної освіти, просто таки, неможлива без сучасного цифрового освітнього простору, сучасного програмного забезпечення й звісно ж без сучасних вчителів новаторів (агентів змін) готових до впровадження та реалізації нових освітніх реформ.

Одна з ключових компетентностей, Нової української школи це - **інформаційно-цифрова компетентність** яка передбачає впевнене, а водночас й критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій для створення, пошуку, обробки та подальшого обміну інформацією.

Друга, не менш важлива компетентність НУШ це - **уміння навчатися впродовж життя** яка передбачає саме здатність до пошуку та засвоєння знань, набуття нових вмій і навичок, організації навчального процесу (як власного такі колективного), зокрема й через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками.

На серпневих конференціях доцільно обговорити алгоритм навчання на дистанційних курсах, тренінгах у міжтестастійний період. Звернуть увагу здобувачів освіти на реєстрацію за посиланням: <http://bit.ly/2KZYU6t>, яка відкривається за 7-10 днів до початку проведення дистанційного курсу/тренінгу.

Реєстрація на курс/тренінг **автоматично** завершується після набору в групу на курс – 30 осіб, на тренінг – 50 осіб.

Відповідно до закону України «Про освіту», педагогічний працівник протягом року може опанувати 1 дистанційний курс та 2 дистанційні тренінги або 2 дистанційні курси за власним вибором, що становить 30 год. дистанційної роботи в рік.

За успішне виконання 75% завдань курсу/тренінгу надсилається сертифікат на електронну пошту здобувача освіти.

Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» сьогодні пропонує понад 120 різної тематики курсів/тренінгів.

Вважаємо за доцільне перед початком проходження дистанційних курсів/тренінгів уважно прочитати методичні рекомендації щодо роботи на платформі дистанційного навчання за посиланням: <http://bit.ly/2F12yUQ>.

Звернути увагу, що кодове слово на кожний дистанційний курс/тренінг інше, яке надходить листом від центру дистанційного навчання на електронну адресу, яку вказали при реєстрації, тільки зареєстрованим здобувачам освіти.

Прохання дуже **уважно і правильно** писати власні електронні скриньки.

Навчально-методичне забезпечення організації освітнього процесу Дошкільна освіта

Якісна дошкільна освіта є процесом і результатом удосконалення здібностей і поведінки дошкільника, створення сприятливих умов для досягнення ним фізичної, психічної, соціальної зрілості, одержання можливостей для індивідуального зростання, виявлення творчих здібностей, актуалізації природного потенціалу.

Сучасний стан розвитку освіти орієнтується на створенні необхідних умов, які забезпечують повноцінний розвиток особистості кожної дитини, допомагає переосмисленню у суспільстві і державі права людей з особливостями у розвитку одержати рівні можливості в різних галузях життя, включаючи освіту.

З метою розвитку у дошкільників продуктивного та креативного мислення стрімко входить в життя STREAM-освіта, що є сукупністю суспільних і культурних практик діяльності, які засвоюються конкретно дитиною. Під цією освітою мається на увазі спеціально організований процес цілеспрямованого формування особистості, становлення і розвиток духовної сутності в єдності з оволодінням науковими знаннями та вміннями.

Актуальним сьогодні є забезпечення наступності змісту дошкільної та початкової освіти, відповідність Базового компонента дошкільної освіти віковим особливостям дітей старшого дошкільного віку та вимогам концептуальних засад реформування Нової української школи.

Отже, можна виділити наступні ключові аспекти спрямування дошкільної освіти: **STREAM-освіта дошкільників як умова розвитку культури інженерного мислення.**

Закладам дошкільної освіти, що працюють за напрямом STREAM, доцільно включити у плани освітньої діяльності роботи у 2019/2020 навчальному році організацію гуртків, проведення науково-просвітницьких акцій, STREAM-тижнів, проєктів, які будуть містити заходи, заняття за напрямками STREAM-освіти тощо. STREAM-освіта дає можливість викликати у дітей бажання самостійно діяти, формувати нестандартне, інженерне мислення, виховати інтерес до

енциклопедичних знань, розвивати винахідницькі здібності, зацікавити малят математикою, викликати бажання пізнавати світ та робити відкриття.

Умови запровадження інклюзивної освіти в світлі Базового компонента дошкільної освіти.

Виховна робота з дітьми з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, має бути направлена на їхню соціалізацію, формування позитивної самооцінки тощо. Особливістю навчально-виховного процесу інклюзивної групи є його індивідуалізація і диференціація. Здійснюється навчально-виховний процес в інклюзивних групах відповідно до Базового компонента дошкільної освіти за програмами та навчально-методичними посібниками, затвердженими в установленому порядку МОН, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю.

Реалізація принципу наступності дошкільної та початкової освіти в умовах Нової української школи.

З метою обміну досвідом вихователів закладів дошкільної освіти та учителів початкової школи доцільно передбачати індивідуальні та інтерактивні (колективні, колективно-групові, групові) форми методичної роботи, а саме:

- підготовка й проведення спільних педагогічних рад, семінарів-практикумів, засідань «круглих столів», конференцій, консультацій, тематичних виставок тощо;

- організація роботи спільних методичних об'єднань, творчих груп вихователів закладів дошкільної освіти і вчителів початкової школи;

- залучення педагогів закладів дошкільної освіти і початкової школи до участі у спільних педагогічних проектах, розроблення методичних рекомендацій і порад;

- обмін педагогічним досвідом із різних питань щодо реалізації наступності між дошкільною та початковою ланками освіти.

Керівникам закладів дошкільної освіти кафедра дошкільної та початкової освіти (завідувач Н.В. Тарапака) рекомендує:

1. Провести тематичну дискусію з питань забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти, співпраці закладів дошкільної освіти та початкової школи щодо реалізації освітніх стандартів.

2. Під час педрад, семінарів, практикумів розглянути такі питання:

- Моделювання предметно-освітнього простору закладів дошкільної освіти: нормативне врегулювання (<https://goo.gl/ipC8Bx>);

- Педагогічна культура як складова професійної компетентності педагога;

- Розвиток творчої уяви дітей старшого дошкільного віку;

- Формування україноцентричного контенту в дошкільній освіті;

- Упровадження основ соціальної та фінансової освіти дітей дошкільного віку» (<https://goo.gl/Hnig7d>).

- Реалії та перспективи запровадження інклюзивної освіти в закладах дошкільної освіти;

- Створення STREAM-проектів з метою поєднання природничо-математичних напрямків діяльності.

Програмно-методичне забезпечення організації освітнього процесу:

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» /М-во освіти і науки України, Акад. пед. Наук України; наук. ред. та упор. О.Л. Кононко. – К.: «Світоч», 2008. – 430с.

2. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами / А.А.Колупаєва, Л.О.Савчук. – К. : «Самміт-Книга», 2011. – 243с.

3. Крутій К.Л. Освітній простір дошкільного навчального закладу : монографія : у 2-х ч./К.Л.Крутій. – Частина 1. Концепції, проектування, технології створення. – Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2009. – 284с.

4. Крутій К.Л. STREAM-освіта дошкільнят: виховуємо культуру інженерного мислення /К.Л.Крутій, Т.І. Грицишина// «Дошкільне виховання». – 2016. – №1. – С.3-7.

5. Зайцева Л.І. Формування математичної компетентності дітей шостого року життя: навчально-методичний посібник / Лариса Іванівна Зайцева. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2016. – 196с.

6. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. – К. : «Українська академія дитинства», 2017. – 80 с.

7. Світ дитинства: комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів/ упоряд. О.М.Байер, Л.В.Батліна, А.М.Богущ та ін.. – Тернопіль: «Мандрівець», 2015. – 200с.

8. Піроженко Т.О. та ін. Методичний посібник до парціальної програми з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей віком від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом» / Т.О. Піроженко, О.Ю. Хартман, К.В. Палієнко, М.В. Павленко. – К. : «Алатон», 2016. – 112 с.

9. Піроженко Т. О., Хартман О. Ю. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом». – К.: Видавництво «Алатон», 2016. — 32 с.

10. Програма розвитку дитини від 2 до 6 років та методичні рекомендації «Безмежний світ гри з LEGO®» /О.Ю. Рома, В.Ю. Близнюк, О.П. Борук. – the LEGO® Foundation, 2016. – 140 с.

11. Стеценко І.Б. Логіки світу (навчання з трьох років): зошит для розвитку мислення дітей 3-4 років (перший рік навчання)/ І.Б.Стеценко. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2016. – 36с.

12. STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт: альтернативна програма формування культури інженерного мислення в дошкільників/ автор. колектив; наук. керівник К.Л.Крутій. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2018. – 146с.

Початкова освіта

При підготовці зустрічей із вчителями початкових класів **кафедра дошкільної та початкової освіти** (завідувач Н.В. Тарапака) радить розглянути такі питання:

Організація освітньої діяльності у 1-4-х класах закладів загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Указу Президента України від 13.10.2015 № 580/2015 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (<http://bit.ly/2IQucqkK>), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 р. (у 1-2 класах), Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 462 від 20.04.2011 р. (у 3-4-х класах).

Виконання вимог зазначених державних стандартів є обов'язковим для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типів та форми власності.

Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти результатів навчання є освітня програма закладу загальної середньої освіти (стаття 33 Закону України «Про освіту», стаття 15 Закону України «Про загальну середню освіту»).

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом у 2019/2020 навчальному році освітня програма закладу освіти може розроблятися на основі:

- для 1-2 класів – Державного стандарту початкової освіти (2018), типових освітніх програм (наказ МОН України від 21.03.2018 № 268);

- для 3-4 класів – Державного стандарту початкової загальної освіти (2011 р.), типових освітніх програм (наказ МОН України від 20.04.2018 № 407).

У 2019/2020 н.р. учні 1-2 класів навчатимуться за Типовими освітніми програмами для закладів загальної середньої освіти. 1-2 класи; учні 3-4 класів навчатимуться за оновленими навчальними програмами для 1-4 класів (<http://bit.ly/2x1henD>), учні початкових класів закладів загальної середньої освіти, які є учасниками експерименту із запровадження проекту Державного стандарту початкової освіти будуть навчатися за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти, розробленою під керівництвом Р.Б. Шияна. 3-4 класи.

Головна мета програм: реалізація державного стандарту початкової освіти, що передбачає компетентнісний, діяльнісний та інтегрований підходи до навчання учнів.

Звертаємо увагу педагогічних працівників, які викладатимуть у 1-2 класах на те, що, відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти у навчальних програмах з усіх предметів і курсів, передбачено 20% резервного часу. Під час складання календарно-тематичного планування учитель може використовувати його на власний розсуд, наприклад, для вдосконалення вмінь, дослідження місцевого середовища (довкілля), у якому мешкають діти, краєзнавчих розвідок, дослідницько-пізнавальних проектів та екскурсій, зокрема з ініціативи дітей

На секційному засіданні вчителів початкових класів радимо розглянути такі питання:

1. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання у початкових класах закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою.

2. Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітньої діяльності в початкових класах відповідно до Концепції «Нова українська школа».

3. Концептуальні засади реформування загальної середньої освіти (початкова освіта) (<http://bit.ly/2KqQ1TX>).

4. Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 (у 1-2 класах) (<http://bit.ly/2WTt1DG>.)

5. Методичні рекомендації для проведення Першого уроку в 2019/2020 н. р.

6. Формування та розвиток предметних компетентностей молодших школярів шляхом використання інноваційних технологій навчання.

7. Інноваційні засоби навчання як шлях до реалізації компетентнісного підходу у викладанні предметів початкової школи.

8. Особливості організації освітнього середовища у початковій школі в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа».

9. Формувальне оцінювання – шлях до успішного навчання.

10. Сучасні підходи до вдосконалення професійної компетентності вчителя початкових класів в умовах реформування загальної середньої освіти.

11. Створення розвивального середовища в освітньому процесі початкової школи відповідно до Концепції «Нова українська школа».

12. Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість педагога.

13. Розвиток та успішна самореалізація учнів початкової школи шляхом організації навчально-пошукової та дослідницької діяльності.

14. Опрацювання документів:

• Наказ МОН України від 07.12.2018 р. № 1362 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу учнів першого класу Нової української школи» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://bit.ly/2WSz6k2>.

• Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. – К. : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. – 240с.

• Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. 3-4 класи / Укладач А.В. Лотоцька. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. – 144 с.

• Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна. 3-4 класи / Укладач А.В. Лотоцька. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. – 144 с.

• Інструкція щодо ведення Класного журналу для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів (Наказ МОН України від 08.04.2015 року № 41).

•Методичні рекомендації щодо заповнення Класного журналу для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів від 21.09.2015 року № 2/2-14-1907-15).

•Наказ МОН України від 05.08.2016 № 944 «Про затвердження Положення про з'єднаний клас (клас-комплект) початкової школи у філії опорного закладу».

•Наказ МОН від 28.03.2019 № 408 "Про затвердження переліку підручників для 2 класу закладів загальної середньої освіти, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету"

•Наказ МОН від 13.12.2018 № 1390 "Про затвердження списку тренерів для організації та проведення своєчасного й ефективного підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які є вчителями початкової школи та забезпечують викладання інтегрованого курсу "Мистецтво", дотримуючись принципів Нової української школи

•Наказ МОН від 13.12.2018 № 1389 "Про затвердження списку тренерів для організації та проведення своєчасного й ефективного підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які є працівниками закладів післядипломної педагогічної освіти, фахівцями методичних служб, директорами закладів загальної середньої освіти та їх заступниками, тренерами та тренерами-педагогами, які проводять супервізію"

•Наказ МОН від 23.03.2018 № 283 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи» (<http://bit.ly/2Rpv64l>).

•Наказ МОН України від 17.07.2018 р. №792 «Про внесення змін у додаток до наказу МОН України від 19.03.2018 №252».

Хід пілотування та запровадження НУШ заклади освіти висвітлюють на власних сайтах та блогах шляхом створення методичного кейсу для педагогів. Пропонуємо переглянути блог КЗ «НВО № 25 «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, природничо-математичний ліцей, центр позашкільного виховання «Ліра» Кіровоградської міської ради Кіровоградської області» (НУШ 1-й клас: <http://bit.ly/2Iq3etW>; НУШ 2-й клас: <http://bit.ly/2L1k3NU>).

Загальна середня освіта

Науково-методична лабораторія природничо-математичних дисциплін (завідувач Л.М. Хлань, методисти Л.А. Ткаченко, О.П. Богданова, Т.В. Ціперко, А.А. Дробін) вважає за необхідне розглянути такі питання на серпневих засіданнях РМО вчителів природничо-математичного циклу:

1. Про підсумки роботи методичного об'єднання за 2018-2019 навчальний рік. Обговорення та затвердження плану роботи РМО вчителів природничих дисциплін на 2019-2020 навчальний рік.

2. Аналіз результатів зовнішнього незалежного оцінювання і Всеукраїнських учнівських олімпіад та турнірів з предметів природничо-математичного циклу в 2018/2019 навчальному році. Забезпечення ефективної підготовки учнів до участі в інтелектуальних змаганнях усіх рівнів.

3. Про результати участі педагогів у Всеукраїнському конкурсі «Вчитель року» в номінації «Географія», та підготовка до участі у конкурсі в номінації «Хімія».
4. Про особливості організації та змісту навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах у 2019/2020 навчальному році з предметів природничо-математичного циклу.
5. Обговорення програм, підручників, опрацювання методичних рекомендацій щодо викладання предметів природничо-математичного циклу у 2019-2020 навчальному році. Основні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів.
6. Методичні підходи щодо реалізації вимог концепції Нової української школи у процесі вивчення природничо-математичних дисциплін.
7. Сучасні технології навчання природничо-математичних дисциплін в умовах упровадження концепції Нової української школи.
8. STEM-освіта: напрям інтеграції предметів природничо-математичного циклу.
9. Формування предметних компетентностей учнів під час виконання навчальних проєктів на уроках з природничих дисциплін.
10. Система роботи зі здібними та обдарованими дітьми на уроках і в позаурочний час.
11. Хімічний експеримент як чинник формування творчості учнів та мотивації їх до навчання хімії.
12. Актуальні проблеми розбудови математичної освіти в районі.
13. Самоосвітня діяльність учителя математики в умовах оновлення змісту освіти.
14. Інтеграція підприємницької компетентності до змісту навчальних програм.
15. Реалізація наскрізної змістової лінії «Підприємливість та фінансова грамотність» під час викладання економіки.
16. Формування дослідницьких компетентностей учнів на уроках природничого циклу.
17. Фізичні задачі в контексті компетентнісного підходу до навчання (оцінювальні, якісні, практичного спрямування, експериментальні задачі): методика їх розв'язування, алгоритми розв'язування, аналіз, сфера застосування.
18. Структура та зміст сучасного уроку природничо-математичних дисциплін. Модульний підхід до структури уроку.
19. Технології мобільного навчання. Використання мобільних пристроїв на уроках фізики.
20. Сучасний погляд учителя на реалізацію практичної складової програм з природничих дисциплін.
21. Реалізація краєзнавчого принципу та міжпредметних зв'язків у процесі навчання географії, економіки, природознавства
22. Створення «інформаційного банку» педагогічного досвіду найкращих учителів міста (району).
23. Експрес-інформація про новинки фахової методичної літератури.

Для висвітлення даних питань пропонуємо ознайомитися з літературою та електронними джерелами :

1) Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (галузь «Математика», «Природознавство») // затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392.

2) Закон України «Про освіту» (вересень, 2017р)

3) Концепція «Нова українська школа».

4) Програми для 10-11 класів. Рівень стандарту. Профільний рівень. Географія. Біологія і екологія. Фізика і астрономія. Хімія. Математика. Природничі науки. затверджені МОН України // Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407.

5) Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Географія» 6-9 класи, затверджена МОН України // Наказ МОН України від 07.06.2017 р. №804.

6) Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Природознавство. Біологія» 5-9 класи, затверджена МОН України // Наказ МОН України від 07.06.2017 р. №804.

7) Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія» 7-9 класи, затверджена МОН України // Наказ МОН України від 07.06.2017 р. №804.

8) Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізика» 7-9 класи, затверджена МОН України // Наказ МОН України від 07.06.2017 р. №804.

9) Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика» 5-9 класи, затверджена МОН України // Наказ МОН України від 07.06.2017 р. №804.

10) Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти.

11) Інформаційно-методичні листи про вивчення предметів у загальноосвітніх навчальних закладах у 2019-2020 навчальному році.

12) Наказ МОН України від 22.06.2016 р. № 704 «Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для кабінетів природничо-математичних предметів загальноосвітніх навчальних закладів».

13) Аналітичні матеріали за підсумками участі школярів області у Всеукраїнських учнівських олімпіадах з базових дисциплін, турнірах та конкурсах (2018/2019 н.р.) / укладач Н.В. Чуй. – Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського».

14) Задніпряний Г.О. Використання краєзнавчого та наукового матеріалів на уроках біології // Біологія. – 2018. – № 7-8. – С. 14-22.

15) Овчарук О.В. Інтеграція підприємницької компетентності до змісту навчальних програм середньої освіти: концептуальні підходи // Економіка в школах України. – 2018. – № 1. – С. 4-18.

16) Пужайчерда Л.М. Ще раз про наскрізну лінію «Підприємливість та фінансова грамотність» //Економіка в школах України. –2018.–№ 9. – С. 2-5.

- 17) Баран О.М. Формування дослідницьких компетентностей у процесі екологічного виховання учнів// Біологія. – 2018. – № 34-36. – С. 4-10.
- 18) Криворучко М.В., Гадюченко А.Г. Формування міжпредметних компетентностей на уроках біології // Біологія. – 2019. – № 7-9. – С. 50-72.
- 19) Тарасенко М.П. Використання міжпредметних зв'язків на уроках для покращення пізнавальної діяльності учнів та інтеграції навчального матеріалу біології з математикою // Біологія. – 2018. – № 30. – С. 3-7.
- 20) Богданова О.П., Дробін А.А., Ткаченко Л.А., Хлань Л.М., Ціперко Т.В. Сучасний урок природничо-математичних дисциплін: навчально-методичний посібник. / Під ред. А.А. Дробіна. – Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2019. – 88 с. (<http://bit.ly/2KZu9ic>).
- 21) Дробін А.А. Оцінювальні задачі як ефективний засіб формування предметної компетентності з фізики. / А.А. Дробін. Наукові записки / Ред. кол.: В.Ф. Черкасов, В.В. Радул, Н.С. Савченко та ін. – Випуск 168 – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. – 360 с. – С.90-93.
- 22) Сіпій Володимир Володимирович. Формування в учнів основної школи політехнічного складника предметної компетентності з фізики: автореферат дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / В.В. Сіпій ; М-во освіти і науки України, Центральноукр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. - Кропивницький, 2018. - 18с. - Анот. укр. - Анот. рос. - Анот. англ. - Бібліогр.: с. 15-16 (27 назв).
- 23) <http://bit.ly/2KpKVri>.
- 24) <http://bit.ly/2XUB12C>.
- 25) <http://bit.ly/2RtqIS8>.
- 26) <http://bit.ly/2x17vgX>.
- 27) <http://bit.ly/31EkqUg>.

Пропонуємо на засідання РМО застосовувати інноваційні форми роботи з педагогами а саме: «Методичний бенефіс», «Педагогічний брифінг», «Майстер-клас», «Методичний воркшоп», «Тренінг», «Веб-квест» тощо.

З метою використання освітнього електронного середовища, як педагогічного майданчика для професійного діалогу з колегами та створення власної моделі компетентісно спрямованого уроку опрацювати матеріали:

1. Руденко В.О., вчителя методиста, Заслуженого вчителя України Мар'янівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Маловисківської районної ради, які викладені за посиланням: <http://bit.ly/2IVeeux>.

2. Романової М.М., учителя географії комунального закладу «Навчально-виховне об'єднання №25 «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, природничо-математичний ліцей, центр позашкільного виховання «Ліра» Кіровоградської міської ради Кіровоградської області» (<http://bit.ly/2RreUQb>).

3. Жукової О.В., учителя хімії Новоукраїнської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №8 Новоукраїнської міської ради Кіровоградської області (<http://bit.ly/2XIVJwC>).

4. Хоменко В.О., учителя біології комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №3 Кіровоградської міської ради Кіровоградської області імені Олени Журливої» (<http://bit.ly/2WRqqoW>).

5. Пости́ка В.В., учителя фізики та інформатики комунального закладу «Глинське навчально-виховне об'єднання «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів» Світловодської районної ради (<http://bit.ly/2XhTzhB>).

Науково-методична лабораторія гуманітарно-естетичних дисциплін (завідувач О.В. Ревнивцева, методисти Н.М. Котляренко, Г.В. Мінич, С.В.Черненко) вважає за необхідне розглянути наступні питання на серпневих засіданнях методичних формувань вчителів мовно-літературної та мистецької освітньої галузі:

Для вчителів української мови та літератури

1. Про підсумки роботи методичного об'єднання за 2018-2019 навчальний рік. Обговорення та затвердження плану роботи РМО вчителів гуманітарно-естетичних дисциплін на 2018-2019 навчальний рік.

2. Аналіз результатів зовнішнього незалежного оцінювання і Всеукраїнських учнівських олімпіад, конкурсів із предметів гуманітарного циклу у 2018/2019 навчальному році. Забезпечення ефективної підготовки учнів.

3. Про особливості організації та зміст освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році з предметів гуманітарно-естетичних дисциплін та оновлені програми для 11 класу.

4. Обговорення програм, підручників, опрацювання методичних рекомендацій щодо викладання предметів гуманітарно-естетичних дисциплін у 2019-2020 навчальному році. Основні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів.

5. Сучасні форми, методи, прийоми, засоби навчання предметів гуманітарно-естетичних дисциплін в умовах упровадження Концепції «Нова українська школа».

6. Формування життєвих і предметних компетентностей учнів на уроках предметів гуманітарно-естетичних дисциплін.

7. Інтеграція навчальних дисциплін в освітньому просторі.

8. Створення «інформаційного банку» педагогічного досвіду кращих учителів міста (району, ОТГ).

Для вчителів зарубіжної літератури та російської мови

1. Цифрове середовище вчителя зарубіжної літератури

1.1. Е-портфоліо як презентація професійної компетентності вчителя

Джерела для опрацювання:

Про е-портфоліо та як не перетворити сертифікацію на сегрегацію педагогів
Портфоліо педагога: як скласти та де скачати шаблони?

Портфоліо_вчителя

Портфоліо вчителя на власному блозі

1.2. Оформлення матеріалів Методичних об'єднань (формувань) вчителів зарубіжної літератури в цифровому форматі: перспективи, можливості, ідеї.

1.3. Сайт для вчителів зарубіжної літератури України «Тисяча журавлів» <https://www.1000журавлів.укр/>.

1.4. Конкурс «Учитель року 2020» в номінації «Зарубіжна література».
Блог КЗ "КОШПО" на допомогу учасникам конкурсу "Учитель року"

2. Особливості вивчення зарубіжної літератури в 11 класі (рівень стандарту та профільний рівень)

3. Урок зарубіжної літератури для учня XXI століття.

Джерела для опрацювання

1. Богосвятська Анна-Марія, Кудрик Ліліана. Сучасний урок в Новій українській школі. Спроба рефлексії. // Зарубіжна література в школах України. – 2018. – № 10. – С. 6-10.

2. Богосвятська Анна-Марія. Натхнення від природи: навчаємось яскравості в осені // Зарубіжна література в школах України. – 2018. – № 7-8. – С. 2-10.

3. Богосвятська Анна-Марія. Рефлексія – духовна, інтелектуальна, емоційна, фізична // Зарубіжна література в школах України. – 2019. – № 2. – С. 4-8.

4. Волинець Ірина. Відображення українського національного колориту в інокультурних творах та інших матеріалах зарубіжних письменників // Всесвітня література в школах України. - 2019. – № 1-2. – С. 2-9.

5. Дмитро Дроздовський. Читацькоцентрична та текстоцентрична парадигма вивчення літератури в школі? // Всесвітня література в школах України. – 2018. – № 1. – С. 10-13.

6. Клименко Жанна. Дива візуалізації, або Як зробити знання видимими, а уроки літератури незабутніми. // Всесвітня література в школах України. – 2019. – № 3. – С. 2-11.

7. Лімборський Ігор. Чим розпочинається XXI століття у світовій культурі, або Що вивчатиме завтра учень на уроках зарубіжної літератури // Всесвітня література в школах України. – 2018. – № 9. – С. 2-9.

8. Рудницька Наталія. Персональний бренд, творення медіа-іміджу, або Практичні поради від «Чайника» // Зарубіжна література в школах України. – 2019. – № 4. – С. 2-3.

9. Хлань Ірина. Гаджет на занятті – допомога чи завада? // Всесвітня література в школах України. – 2019. – № 1-2. – С. 10-12.

Для вчителів інтегрованого курсу «Мистецтво»

Мета мистецької освіти: розвиток емоційно-почуттєвої сфери, формування системи цінностей (духовних, культурних, національних, естетичних) у процесі пізнання та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини. Здобувач освіти виявляє художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та синтетичні види мистецтва; пізнає мистецтво, інтерпретує художні образи,

набуваючи досвіду емоційних переживань, виявляє ціннісне ставлення до мистецтва; пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

У 2019/2020 навчальному році загальну мистецьку освіту в 1-2 класах учні опануватимуть відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.03.2018 № 268 «Про затвердження Типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», відповідно до яких **зміст мистецької освітньої галузі** в початкових класах може реалізовуватися як через інтегрований курс «Мистецтво», так і через окремі предмети за видами мистецтва: образотворче мистецтво і музичне мистецтво (вибір здійснюється з урахуванням фахової підготовки кадрового складу педагогічних працівників школи та погоджується педагогічною радою), в основній школі учні опануватимуть відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», що вміщує три блоки: «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво» або інтегрований курс «Мистецтво». Цілісна структура програми передбачає наскрізну тематику та логіку побудови змісту за роками навчання від 5 до 9 класу.

Мистецька освіта учнів 10-11 класів здійснюватиметься відповідно до наказу Міністерства від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня». У 10 класі на рівні стандарту здійснюватиметься, щонайперше, через базові та вибірково-обов'язкові предмети. До вибірково-обов'язкових належить і навчальний предмет «Мистецтво» (освітня галузь «Мистецтво»).

На секційному засіданні вчителів, які викладають мистецькі дисципліни у закладах загальної середньої освіти радимо розглянути такі питання:

1. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання у початкових класах, в основній та старшій школі закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою.

2. Методичні рекомендації щодо особливостей реалізації мистецької освітньої галузі в початкових класах відповідно до Концепції «Нова українська школа» та реалізації освітньої галузі «Мистецтво» в основній та старшій школі.

3. Концептуальні засади реформування загальної середньої освіти (початкова освіта) <http://bit.ly/2KqQ1TX>.

3. Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 <http://bit.ly/2FiPv6m>.

4. Роль мистецтва в модернізації змісту початкової освіти.

5. Компетентності вчителя мистецьких дисциплін в контексті Концепції «Нова українська школа».

6. Особливості організації освітнього процесу на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» у світлі реалізації завдань Концепції «Нова українська школа».

7. Види мистецької діяльності на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво».

8. Розвиток творчих здібностей учнів початкових класів шляхом використання завдань інтегративного типу на уроках з предмету «Мистецтво».
9. Шляхи реалізації освітньої галузі «Мистецтво» у 5-9 класах.
10. Особливості мистецької освіти учнів 10-11 класів.
11. Інноваційні художньо-педагогічні технології.
12. Творче ставлення вчителя до змісту і технологій навчання, поурочного розподілу навчального художнього матеріалу.

Література для опрацювання

1. Агеєва О.В. Малюємо аквареллю: Докладні інструкції / О.В. Агеєва, В.В. Кондратова, Т.М. Шлеєнкова. – Х.: ФОП Співак В.Л., 2014. – 32 с.
2. Агеєва О.В. Малюємо гуашшю: Докладні інструкції / О.В. Агеєва, В.В. Кондратова, Т.М. Шлеєнкова. – Х.: ФОП Співак В.Л., 2014. – 32 с.
3. Агеєва О.В. Пластилін: Прикраси, сувеніри, іграшки / О.В. Агеєва, В.В. Кондратова. – Х.: ФОП Співак В.Л., 2014. – 32 с.
4. Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 <http://bit.ly/2FiPv6m>.
5. Кондратова В. Використання проектної технології на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» як один із засобів розвитку творчих здібностей учнів. / В. Кондратова, О. Калашнікова // Педагогічний вісник. – 2016. – №2.
6. Кондратова В.В. Абетка образотворчого мистецтва. 1 клас: Альбом з образотворчого мистецтва / О.В. Агеєва, В.В. Кондратова, Ю.О. Назаренко, Т.М. Шлеєнкова. – Х.: ТОВ «Видавничий дім Весна», 2014. – 120 с.
7. Кондратова В.В. Виховання любові до природи засобами образотворчого мистецтва навчально-методичний посібник. / В.В. Кондратова, Л.П. Пич – Кіровоград: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2015. – 68 с.
8. Кондратова В.В. Мова образотворчого мистецтва. 2 клас: Альбом з образотворчого мистецтва / О.В. Агеєва, В.В. Кондратова, Т.М. Шлеєнкова. – Х.: ТОВ «Видавничий дім Весна», 2014. – 112 с.
9. Кондратова В.В. Створення цілісної системи художньо-естетичної освіти і виховання засобами мистецтва (з досвіду роботи Цукрозаводського навчально-виховного комплексу Олександрійської районної ради Кіровоградської області) [Навчально-методичний посібник] / В.В. Кондратова, Т.В. Лещенко, О.С. Михайлова, Н.І. Фірс, М.Л. Хода. – Кіровоград: Видавництво комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», 2014. – 89 с.
10. Концептуальні засади реформування загальної середньої освіти (початкова освіта) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://bit.ly/2KqQ1TX>.
11. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: [монографія] / Л.М. Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432 с.
12. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко, І. В. Руденко. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.

13. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.03.2018 № 268 «Про затвердження Типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua>.

14. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua>.

15. Пич Л.П. Розвиток творчих здібностей учнів засобами образотворчого мистецтва у поглядах В.О.Сухомлинського // Педагогічний вісник. – Кіровоград: Видавництво комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», 2013. – №2-3. – С.213-217.

16. Просіна О. Художньо-педагогічна інтерпретація творів мистецтва // Мистецтво та освіта. – 2013. – № 3.

17. Розвиток творчих здібностей [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://teacher.at.ua>.

18. Творча особистість, її психологічний портрет, закономірності розвитку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://thame.3dn.r>.

Науково-методична лабораторія іноземних мов та міжнародних освітніх обмінів (завідувач І.Т. Коса, методисти Ю.А. Задубняк, Р.А. Гринюкова) пропонує розглянути наступні питання:

➤ Навчально-методичне забезпечення вивчення предмету «Іноземні мови» у 2019/2020 навчальному році з урахуванням оновлення змісту освіти (*методисти районних/міських відділів освіти*). **Доповідь.**

➤ Нова українська школа: особливості навчання іноземної мови молодших школярів (*голови районних/міських методичних об'єднань*). **Виступ або відео-презентація.**

➤ Особливості планування сучасного уроку іноземної мови. Критерії успішного уроку (*голови районних/міських методичних об'єднань, вчителі іноземних мов*). **Дискусія.**

➤ Особливості формування оцінювання з іноземних мов навчальних досягнень учнів початкової школи (*голови районних/міських методичних об'єднань, вчителі іноземних мов, які викладають у початковій школі*). **Круглий стіл.**

➤ Шляхи реалізації концепції НУШ на уроках німецької мови (*голови районних/міських методичних об'єднань, вчителі іноземних мов, які викладають у початковій школі*). **Практичний семінар.**

➤ Створення території особистого успіху у школярів на уроках іноземної мови (*голови районних/міських методичних об'єднань, вчителі іноземних мов, які викладають у початковій школі*). **Практичний семінар або workshop.**

➤ Організація іншомовного навчального процесу учнів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання (*голови районних/міських методичних об'єднань, вчителі іноземних мов, практичні психологи*). **Круглий стіл.**

Рекомендована література

1. Державний стандарт початкової освіти / Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: МОН України: Державні стандарти (<http://bit.ly/31GrCPE>).
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр.. вид. докт. пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Іноземні мови. Навчальні програми для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів. 1-4 класи (оновлена).
4. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх та спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10-11 класи[Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2ZBMhTj>.
5. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх та спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи[Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2RkxgCi>.
6. Інформаційно-методичні листи про вивчення предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році.
7. Методичні рекомендації щодо формувального оцінювання учнів в 1 класі [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2L0ZpgH>.
8. <http://bit.ly/2IZgjKa> – додатковий ресурс методичних матеріалів щодо навчання іноземної мови молодших школярів у рамках Нової української школи.
9. Ніколаєва С. Ю., Гринюк Г. А. Сучасні технології навчання іншомовного спілкування / С. Ніколаєва, Г. Гринюк // К.: "Ленвінг", 1997. – Вип. 1 (3). – С. 19-53.
10. Англійська мова в початковій школі. – № 3 (160), 2018 – С. 14-19 (статті щодо навчання дітей з особливими освітніми проблемами).
11. Using inclusive practices – <http://bit.ly/2WRty4a>.
12. Jade Blue.Supporting learners with Specific Learning Difficulties:learn how I teach or teach how I learn?[Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2WYaOoV>.
13. Marie Delaney Teaching English to learners with Special Educational Needs (SENs) – Myths and realities. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2IqpjZC>.
14. <http://bit.ly/2IUyJvl>- блог НМЛ іноземних мов та міжнародних освітніх обмінів КОІППО «Викладання іноземних мов у 2018/2019 н. р.»
15. <http://bit.ly/2Zt517k>.
16. «Програма «Вчимося навчати німецької» на сайті Гете-інституту.
17. <http://bit.ly/2IpLOOj>.
18. <http://bit.ly/2ZEfQnn>- «Концепції та матеріали для уроку від Гете-інституту (ігри, фільми, освітні проекти)».
19. <http://bit.ly/2ZzcSk0>.
20. <http://bit.ly/2KruvyK>.

Науково-методична лабораторія суспільствознавчих дисциплін (завідувач Н.С. Черткова) на секціях учителів історії та суспільствознавчих дисциплін рекомендує опрацювати такі питання:

1. «Про підсумки роботи методичних формувань учителів історії та суспільствознавчих дисциплін за 2018/2019 н.р. та завдання щодо підвищення ефективності їх роботи у 2019/2020 навчальному році».

2. Аналіз результатів зовнішнього незалежного оцінювання з історії України за 2019 рік та всеукраїнських учнівських олімпіад з історії, правознавства й турніру юних істориків у 2018/2019 н.р.

3. Обговорення програм, підручників з історії України, всесвітньої історії, основ правознавства, інтегрованого курсу «Громадянська освіта», що будуть чинними в 2019/2020 н.р.

4. Інтеграційний підхід до викладання суспільствознавчих предметів.

5. Реалізація принципів проблемного навчання на уроках історії.

6. Формування ключових і предметних компетентностей учнів на уроках суспільствознавчих дисциплін в умовах реалізації Концепції Нової української школи.

7. Нові підходи до історичної освіти в умовах багатокультурного середовища.

8. Інноваційні та методичні чинники впливу на оновлене викладання шкільного курсу історії, правознавства та громадянської освіти у закладах загальної середньої освіти».

9. Можливості співпраці вчителів правознавства та громадянської освіти із формальними освітніми організаціями як важливий складник безперервної освіти.

10. Формування просторової компетентності та картографічних умінь у школярів на уроках історії.

11. Дидактичні можливості соціальних сервісів на уроках суспільствознавчих дисциплін.

12. «Права людини в курсі «Громадянська освіта: зміст, форми, методи і ризики викладання».

13. Історичні та правові аспекти Томосу.

14. Наш край у подіях Української революції 1917-1921 років.

15. Ознайомлення з інформаційно-методичними листами Міністерства освіти і науки України «Про вивчення історії, правознавства, інтегрованого курсу «Громадянська освіта», курсів за вибором суспільно-гуманітарного напрямку у 2019/2020 н.р. та їх обговорення.

16. «Про підготовку до участі в конкурсі «Учитель року – 2020» у номінації «Історія».

17. Презентація інтернет-ресурсів учителів суспільствознавчих дисциплін.

18. Права людини крізь призму сучасності.

19. Сучасні освітні технології на уроках історії та суспільствознавчих дисциплін в умовах упровадження Концепції Нової української школи.

20. Зміст правової освіти у процесі сучасних освітніх перетворень.

Під час висвітлення рекомендованих питань радимо опрацювати такі джерела:

1. Аналітичні матеріали за підсумками участі школярів області у Всеукраїнських учнівських олімпіадах із навчальних предметів, турнірах юних географів, юних інформатиків, юних істориків (2018/2019 н.р.) /Н.В.Чуй – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2019.

2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (галузь «Суспільствознавство»), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2x6Cok4>.

3. Посохова Н.М. Критичне мислення у світлі вимог концепції «Нової Української Школи» //Історія та правознавство. – 2019. – № 10-12.

4. Жидкова Н. Пам'ятки для формування предметних умінь учнів із правознавства //Історія в сучасній школі. – 2013.- № 4.

5. Баханов К.О. Запровадження компетентнісного підходу до навчання історії в школі. Частина 1. – Х.: Вид. група «Основа», 2017. – 123 с. (Б-ка журн. Історія та правознавство». Вип. 3 (159).

6. Голодюк Л.С. Інтернет-ресурс учителя: форма презентації та популяризації власного педагогічного досвіду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2XhXcUL>.

7. Проектування сучасного уроку та його ІТ-контенту. Випуск 4 : метод. посіб. / за наук. ред. Л. Голодюк. – Кіровоград: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2015. – 72 с

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2L1rcNS>.

9. Підготовка до ЗНО з історії України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2IRMqLz>.

10. Рябовол Л.Т. Професійна компетентність учителя правознавства як умова формування правової компетентності учнів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2IVf5PI>.

11. Пометун О.І. Методика розвитку критичного мислення на уроках історії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2Kscznk>.

12. Історія України 5-9 та 10-11 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом МОН України від 21.02.2019 № 236 «Про внесення змін до навчальних програм з історії України для 5-9 та 10-11 класів закладів загальної середньої освіти».

13. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України», «Всесвітня історія» 5-9 класи, «Основи правознавства» 9 клас, затверджена МОН України // Наказ МОН України від 07.06.2017 р. №804.

14. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України», «Всесвітня історія», «Історія: Україна і світ (інтегрований курс)»10-11 класи, «Громадянська освіта» 10 клас, затверджені наказом МОН України //Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407.

15. Лист МОНУ "Щодо висвітлення питань створення Православної церкви України" №1/9-90 від 25.02.2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/31K0csu>.

16. Викладання предметів освітньої галузі «Суспільствознавство» у 2019-2020 н.р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2XkN51d>.

16. Нова українська школа: Порадник для вчителя /під загальною редакцією: Бібік Н.М. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2L5y0KJ>.

17. Пілотна версія інтерактивної онлайн-платформи курсу з громадянської освіти для 10 класів «3D Демократії: думаємо, дбаємо, діємо». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://citizen.in.ua/>.

18. Практичні пропозиції щодо розвитку компетентностей для демократичного громадянства в Новій українській школі/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2WPZhTv>.

19. Нові підходи до історичної освіти в умовах багатокультурного середовища [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2XX4aeU>.

20. Практичний довідник учителя громадянської освіти: методичний посібник /О.Пометун, Т.Ремех. – Київ, 2018. – 96 с.

Науково-методична лабораторія інформаційно-технологічної освіти (завідувач М.С. Чала) на секційних засіданнях директорів ЗНЗ, заступників директорів з навчально-виховної роботи, заступників директорів з виховної роботи рекомендує розглянути:

1. Цифровий профіль вчителя Нової української школи.
2. Долучитись до спільної роботи над проектом Положення про сайт закладу освіти можна за покликанням: <http://bit.ly/2FjZJU6>.

3. Можливості безкоштовних онлайн-курсів з підвищення цифрової компетентності менеджерів освіти, наприклад

•«Права людини в освітньому просторі», розроблений координатором проектів ОБСЄ в Україні та студією онлайн-освіти EdEra з метою підвищення обізнаності про права людини та способи їх захисту в школах. Курс рекомендований Міністерством освіти і науки України.

•«Практикум активіста цифрової епохи. Посібник з інструментів е-демократії», розроблений координатором проекту Он-лайн Платформи Громадських Ініціатив Мій Голос з метою підвищення рівня знань з електронної демократії та оволодіти вміннями користуватись інструментами електронної демократії.

На секційних засіданнях вчителів інформатики рекомендуємо приділити увагу дослідженню таких проблем та питань:

•Віртуальна та доповнена реальність в освіті, зокрема при вивченні інформатики.

•Аналіз методичних рекомендацій щодо викладання інформатики у 2019/2020 навчальному році.

- Можливості проведення тренувальних зборів для підготовки учнів до участі в II-III етапах Всеукраїнських учнівських олімпіад з інформатики та інформаційних технологій.

- Використання матеріалів сайту науково-методичної лабораторії інформаційно-технологічної освіти як один із шляхів самовдосконалення вчителя інформатики. Адреса сайту: <http://lito.kr.ua/>.

- Корисні інструменти для підтримки вибіркового модулю у 10-11 класі <http://bit.ly/2WNfn0g>.

Безкоштовна апробація інтерактивного онлайн-підручника для учнів 5-11 класів «ІТ-книга» itknyga.com.ua/.

Засідання радимо провести у формі дискусій, майстер-класів, міні-тренінгів тощо.

Орієнтовна тематика:

- Лайфхаки для проведення успішних уроків інформатики
- «Дивись на мене, а не на мою інвалідність». Викладання інформатики учням з особливими освітніми потребами.

- Створення інноваційного цифрового освітнього простору в школі.

- Парадигма навчання програмування.

- Ефективність змішаного навчання в умовах сучасного інформаційно-освітнього середовища.

Під час проведення серпневої конференції з метою популяризації педагогічного досвіду вчителів інформатики пропонуємо **організувати віртуальну виставку** та презентувати творчі роботи учнів і їх педагогів, наприклад у формі спільної онлайн-презентації.

Науково-методична лабораторія інформаційно-технологічної освіти (методист О.В. Татаренко) на секційних засіданнях директорів ЗНЗ, заступників директорів з навчально-виховної роботи, заступників директорів з виховної роботи рекомендує розглянути:

1. Сучасні вимоги до кабінету (майстерні) трудового навчання та проблеми навчально-методичного забезпечення шкільних майстерень.

2. Положення про міжшкільний ресурсний центр <http://bit.ly/2FjQpQf>.

3. Кадрове забезпечення викладання трудового навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.

На секційних засіданнях вчителів трудового навчання (технологій) рекомендуємо приділити увагу дослідженню таких проблем та питань:

- Формування в учнів проектно-технологічної компетентності.

- Забезпечення наступності в реалізації завдань трудового навчання та виховання між основною і старшою школою.

- Впровадження педагогічних технологій та інновацій у викладанні трудового навчання (технологій) та креслення.

- Інформаційно-технологічний супровід сучасного уроку трудового навчання (технологій).

•Робота із здібними й обдарованими дітьми. Обговорення результатів участі школярів району (міста, ОТГ) в олімпіаді з трудового навчання у 2018-2019 н.р.

•Результати участі команди області у IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання. Ознайомитися з результатами можливо на блозі: <http://bit.ly/2MXy81m>.

•Технологічна освіта як основа професійного становлення особистості.

•Використання матеріалів блогу учителів трудового навчання Кіровоградської області як один із шляхів самоосвіти вчителя трудового навчання. Адреса блогу: <http://bit.ly/2MXy81m>.

Засідання радимо провести у формі семінарів, круглих столів, дискусій, майстер-класів та ін.

Під час проведення серпневої конференції з метою популяризації педагогічного досвіду вчителів трудового навчання пропонуємо **організувати виставку** та презентувати творчі роботи учнів і їх педагогів.

Семінар «Інформаційно-технологічний супровід сучасного уроку трудового навчання (технологій)».

План семінару

1. Технологічна підготовка у Новій українській школі.
2. Інформатизація освітнього процесу з трудового навчання (технологій).
3. ІТ-компетентність як складова професійної педагогічної майстерності сучасного вчителя на уроках трудового навчання (технологій).
4. Процес організації навчання школярів з використання інформаційно-комунікаційних технологій.
5. ІКТ як стимул учня до оволодіння та активного засвоєння нових знань.
6. PowerPoint як засіб проведення уроків з трудового навчання.
7. Використання сервісів Google на уроках трудового навчання (технологій).

Круглий стіл з проблеми «Використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання (технологій) та креслення.

Порядок проведення круглого столу

Обговорення питань:

1. Педагогічні (навчальні) технології, які можуть бути впроваджені на уроках трудового навчання в умовах Нової української школи.
2. Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України "Про викладання трудового навчання (технологій) та креслення у 2019-2020 навчальному році".
3. Традиційне та інноваційне навчання на уроках трудового навчання (технологій).
4. Технологія кооперативного навчання.
5. Технології ситуативного навчання.
6. Проектна технологія як провідна на уроках трудового навчання (технологій).
7. Проект як результат навчально-трудової діяльності учнів.

8. Планування роботи за оновленими програмами(рівень стандарту). Презентація календарних планів з трудового навчання (технологій).

Провести **майстер-класи** для вчителів, які викладають предмети освітньої галузі «Технології»:

- Створення презентації проекту як представлення результатів проектної діяльності. Вимоги до створеної презентації у програмі Microsoft Power Point.

- Пошук інформації в тематичних каталогах і пошукових системах за допомогою ключових слів.

- Створення електронного банку ідей виробів-аналогів *засобами* Google.

- Створення кольорового ескізу за допомогою основних методів проектування.

- Створення, налаштування та подальша оптимізація роботи освітнього блогу/сайту.

- Інтернет- сервіси в практиці роботи вчителя трудового навчання.

Під час висвітлення даних питань радимо опрацювати таку літературу:

1. Бартюк В.В. Складання схеми для виготовлення виробу. Комп'ютерні програми для створення схем вишивок // Трудова підготовка в рідній школі. – 2018. – № 1. – С. 28-33.

2. Бербец В.В., Дубова Н.В., Коберник О.М. та ін. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючих видів праці. Навч. метод. посібник /За заг. ред. О.М.Коберника. – К.: «Науковий світ», 2003. – 92 с.

3. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. – Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: наук. видання / І. Д. Бех. – К.: «Либідь», 2003. – 280 с.

4. Богун І.А. Розвиток творчих здібностей як результат формування проектно-технологічної компетентності // Трудове навчання в школі. – 2018. – № 10 (190). – С. 24-29.

5. Воїтелева Г.В.Методичне забезпечення технологічної освіти в старшій школі // Трудова підготовка в рідній школі. – 2019. – № 1. – С. 2-8.

6. Державний стандарт базової та повної середньої освіти // Трудове навчання. – 2012. – № 4. – С. 4-12.

7. Коберник О.М., Ящук С.М. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання: Навчально-методичний посібник. – Умань, 2001. – 229с.

8. Коберник О. М. Теорія і методика психолого-педагогічного проектування виховного процесу в школі: навч.-метод. посіб. / О. М. Коберник – К.: «Наук. світ», 2001. – 182 с.

9. Курок В.П., Благомислов О.С. У пошуках змісту трудового навчання учнів нової української школи // Трудова підготовка в рідній школі. – 2018. – № 1. – С. 12-14.

10. Любчак С.С., Лещук Р.М. Роль та місце ІКТ у самоосвіті вчителя трудового навчання // Трудове навчання в школі. – 2013. – № 8. – С. 2-7.

11. Лещук Р.М. Сайт як складова навчально-методичного забезпечення уроків трудового навчання // Трудове навчання в школі. – 2017. – № 22. – С. 8-14

12. Мельник О.В., Гуцан Л.А. Людина і світ професій: програма [для 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, 17 годин] /О. В. Мельник, Л. А. Гуцан. – К.: «Мегапринт», 2008. – 23 с.
13. Мельник О.В., Гуцан Л.А. «Побудова кар'єри»: програма [для 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, 17 годин] . – К.: «Мегапринт», 2008. – 23 с. 6.
14. Медіакомпетентність – вміння для життя сучасної людини// Трудова підготовка в школі. – 2017. – № 3. - С. 2-5.
15. Навчальна програма з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи // Трудова підготовка в рідній школі. – 2015. – № 4. - С. 8-25.
16. Палієнко Н.М. Поєднання різних технік та ІКТ під час виконання учнями творчих проектів // Трудове навчання в школі. – 2013. – № 21. – С. 1215.
17. Панчук О.П., Білик Р.М. Психолого-педагогічні особливості підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення на уроках трудового навчання // Трудова підготовка в рідній школі. – 2014. – № 2. – С. 447.
18. Світличний Г.О.Сільська школа з майстернею європейського рівня // Трудова підготовка в рідній школі. – 2019. – № 1. – С. 9-10.
19. Стешенко В.В. Модернізація змісту трудового навчання на компетентісній основі / В.В. Стешенко // Трудова підготовка в рідній школі. – 2017. – № 3. – С. 3-6.
20. Професійна орієнтація старшокласників: теорія і практика: науково-методичний посібник [для вчителів] / За ред. О. В. Мельника. – К.: «Четверта хвиля», 2009. – Вип. № 1. – 230 с.
21. Уманець М.І. Можливості використання ІКТ на уроках трудового навчання // Трудове навчання в школі. – 2016. - № 3. – С. 10-16.
22. Усакова Н.Ф., Назарчук І.І. Сучасний урок трудового навчання. Шпаргалка для вчителя // Трудове навчання в школі. – 2016. – № 7. – С. 2-7.
23. Якунін Я.Ю., Назаров С.І. ІКТ на уроках трудового навчання: принципи побудови інтерактивних опорних конспектів // Трудова підготовка в рідній школі. – 2014. – № 1. – С. 14-17.
24. Якунін Я.Ю., Назаров С.І. ІКТ на уроках трудового навчання: інтерактивність та багатофункціональність інформаційних навчальних матеріалів // Трудова підготовка в рідній школі. – 2014. – № 2. – С. 7-9.

Науково-методична лабораторія основ здоров'я, безпеки життєдіяльності та охорони праці (завідувач Т.П. Железнова). В умовах істотних перетворень суспільного життя нашої країни основним завданням для педагогів є створення життєздатної системи освіти, її демократизація та гуманізація. Сучасним учителям доводиться адаптуватися до постійних змін в освіті. У таких умовах педагоги мають навчитися постійно змінюватись, переорієнтовуватись, підвищуючи кваліфікацію. Необхідність бути конкурентоспроможними вимагає від учителів постійно виявляти себе в нових аспектах професійної діяльності. Професійна компетентність є однією з ключових характеристик непересічної, самодостатньої, успішної особистості.

Таким чином, перед педагогами постає завдання формуватися і розвиватися як життєво, психологічно, комунікативно, інтелектуально, емоційно, рефлексивно компетентним особистостям.

Але не слід забувати і про здоров'я. Воно – одне із основних джерел щастя, радості та повноцінного життя дітей, батьків, учителів, суспільства в цілому.

Саме тому вчитель має створити оптимальні умови для збереження і зміцнення учасників освітнього процесу.

Мета всіх здоров'язбережувальних освітніх технологій: сформувати в учнів необхідні знання, уміння та навички здорового способу життя; навчити їх використовувати здобуті знання у повсякденному житті.

Тому з метою якісної підготовки та проведення серпневих секційних засідань, рекомендуємо акцентувати увагу на реалізації таких завдань:

✚ під час секції педагогів, які викладають основи здоров'я та впроваджують здоров'язбережні превентивні проекти в закладах загальної середньої освіти («Вчимося жити разом», «Шкільна програма з профілактики вживання тютюну, алкоголю і наркотиків (ХОУП)», «Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДу (Захисти себе від ВІЛ)», «Чесна гра», «Маршрут безпеки»):

➤ **Організація роботи методичного об'єднання вчителів, які викладають основи здоров'я та впроваджують здоров'язбережні превентивні проекти в закладах загальної середньої освіти:**

- аналіз роботи методичного об'єднання за 2018/2019 навчальний рік;
- реалізація змісту методичної проблеми у 2019/2020 навчальному році;
- організація та проведення практичних семінарів;
- самоосвітня робота між засіданнями;
- вивчення та поширення перспективного досвіду вчителів;
- створення системного портфоліо педагогів, охоплених навчанням за програмами розвитку життєвих навичок щодо формування здорового способу життя і профілактики ВІЛ-інфекції («Шкільна програма з профілактики вживання тютюну, алкоголю і наркотиків (ХОУП)», «Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДу (Захисти себе від ВІЛ)», «Чесна гра», «Маршрут безпеки», «Вчимося жити разом»);

- **умови забезпечення якісної організації освітнього процесу** викладання основ здоров'я та впровадження здоров'язбережних превентивних проектів й практичної реалізації завдань здоров'язбережної освіти, а саме:

- створення кабінету основ здоров'я у кожному навчальному закладі (наказ Міністерства освіти і науки України від 09.12.2009 р. № 1114 «Про затвердження Примірного Положення про навчальний кабінет з основ здоров'я загальноосвітніх навчальних закладів»; накази директора департаменту освіти і науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації від 15.08.2013 року №444 та 445);

- навчання учителів, які викладають основи здоров'я та впроваджують здоров'язбережні превентивні проекти на основі розвитку життєвих навичок. Таким чином, викладання у 3-11 класах здійснюють педагогічні працівники, які мають відповідний документ про проходження навчання за методикою розвитку

життєвих навичок (сертифікат), що дає їм право на викладання (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 17.08.2012 р. № 982, накази директора департаменту освіти і науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації від 15.08.2013 року №444 та 445, наказ начальника управління освіти, науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації від 18.05.2017 року № 413). Окрім того, учителі, які навчають учнів у 5-11 класах, повинні пройти ще й курси підвищення кваліфікації вчителів, які викладають основи здоров'я та впроваджують здоров'язбережні превентивні проекти, щоб оплата їхнього навантаження здійснювалася згідно з категорією (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 06.10.2010 р. № 930);

- проходження навчання педагогами 1-11 класів за двокомпонентною моделлю (наказ начальника управління освіти, науки, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації від 18.05.2017 року № 413) згідно з програмою «Основи формування соціальної та здоров'язбережувальної компетентності» учителями, які викладають основи здоров'я та впроваджують здоров'язбережні превентивні проекти, а також педагогами, які навчатимуть учнів відповідно до концепції «Нова українська школа» (гриф Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», протокол №3 від 10.04.2018 року, лист від 18.04.2018 року №22.1/12- Г-226).

➤ **Викладання «Оснoв здоров'я» у 2019/2020 навчальному році в контексті впровадження навчальної програми предмета й превентивних проектів:**

- опрацювання інструктивно-методичних рекомендацій;
- опрацювання науково-методичного супроводу щодо інтеграції програми з розвитку соціальних навичок «Вчимося жити разом» у предмет «Основи здоров'я»;

- психолого-педагогічні умови використання інноваційних технологій у процесі впровадження освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна» навчальних програм для учнів 3-9 класів з предмета «Основи здоров'я»;

- науково-методичне забезпечення викладання предмета й превентивних проектів: досвід, проблеми, перспективи;

- планування роботи педагогів, які викладають основи здоров'я, безпеку життєдіяльності та впроваджують здоров'язбережні превентивні проекти в закладах загальної середньої освіти;

- використання мультимедійних технологій та ресурсів мережі Інтернет у професійній діяльності вчителя та педагога-тренера;

- упровадження інноваційних освітніх технологій навчання як засобу формування та розвитку професійної компетентності в закладах загальної середньої освіти.

➤ **Реалізація заходів Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2019-2023 роки:**

- упровадження в діяльність закладів загальної середньої освіти області обов'язкових профілактичних програм щодо протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, рекомендованих МОН України;

- удосконалення кадрового та матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів сучасними інформаційно-методичними матеріалами з питань профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу і формування здорового способу життя;

- проведення моніторингу результатів виконання Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2019-2023 роки та розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 березня 2017 року №248-р «Про схвалення Стратегії забезпечення сталої відповіді на епідемії туберкульозу, в тому числі хіміорезистентного, та ВІЛ/інфекції СНІДу на період до 2023 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації»;

- підготовка звітів за показниками Регіонального плану моніторингу та оцінки ефективності заходів протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу;

- проведення моніторингового дослідження щодо ефективності впливу предмета «Основи здоров'я», обов'язкового факультативного курсу «Захисти себе від ВІЛ» на формування в учнівської молоді навичок здорового способу життя і протидії проявам ризикованої поведінки у молодіжному середовищі;

- здійснення контролю щодо впровадження програм формування здорового способу життя і профілактики ВІЛ-інфікування, охоплених навчанням за програмам розвитку життєвих навичок щодо формування здорового способу життя і профілактики ВІЛ-інфекції («Вчимося жити разом», «Шкільна програма з профілактики вживання тютюну, алкоголю і наркотиків (ХОУП)», «Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДу (Захисти себе від ВІЛ)», «Чесна гра», «Маршрут безпеки»);

- здійснення підготовки педагогічних працівників з питань профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу і формування здорового способу життя для навчальних закладів всіх типів шляхом навчання на засадах розвитку життєвих навичок та за двокомпонентною моделлю відповідно до програми «Основи формування соціальної та здоров'язбережувальної компетентності» (вчителів, які викладають основи здоров'я, безпеку життєдіяльності та впроваджують здоров'язбережні превентивні проекти в закладах загальної середньої освіти).

➤ Модернізація освітнього процесу в контексті суспільних трансформацій та забезпечення рівного доступу до реалізації якісної здоров'язбережної освіти:

- підвищення якості освіти шляхом оновлення змісту, форм і методів навчання та виховання;

- упровадження компетентнісного підходу;

- зміцнення матеріально-технічної бази;

- підвищення рівня професійної компетентності педагогів.

Наголошуємо, що з метою підвищення якості та результативності роботи вчителів, які викладають основи здоров'я та впроваджують здоров'язбережні превентивні проекти в закладах загальної середньої освіти Кіровоградської області, на сайті лабораторії основ здоров'я, безпеки життєдіяльності та охорони праці розміщені матеріали щодо науково-методичного супроводу організації освітнього процесу з питань викладання предмета «Основи здоров'я» та впровадження здоров'язбережних превентивних проектів (<http://ozbjop.ucoz.ua/>).

Рекомендуємо для опрацювання та використання в роботі джерела:

1. Портал превентивної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://autta.org.ua/>.
2. Інформаційно-освітні матеріали (ІОМ) з питань ВІЛ/СНІДу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aidsfiles.net.ua/>.
3. Бібліотека Всеукраїнської Мережі ЛЖВ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2x1sJvj>.
4. Інформаційно-освітній сайт «Взрослеєм вместе!» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2FgKdrV>.
5. Публікації МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2IoXkcO>.
6. Воронцова Т.В. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (початкова школа)/ Т.В. Воронцова, В.С. Пономаренко та інші. - К. : Видавництво «Алатон», – 2016. – 232 с.
7. Воронцова Т.В. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (основна і старша школа)/ Т.В. Воронцова, В.С. Пономаренко та інші. - К. : Видавництво «Алатон», – 2016. – 376 с.
8. Самуль В. Профілактика ВІЛ/СНІД на робочому місці в загальноосвітніх навчальних закладах. Посібник для тренера/ В. Самуль, С. Дубина, О.Березіна. - К. : Видавництво «Алатон», – 2017. – 136 с.
9. Концепція навчання здорового способу життя на засадах розвитку життєвих навичок. – К.: Генеза, 2005.
10. Бойченко Т.Є. Здоров'язберігаюча компетентність як ключова в освіті України / Т. Є. Бойченко // Основи здоров'я і фізична культура. – 2008. – № 11-12. – С. 6-7.
11. Нормативно-правова база щодо впровадження європейських стандартів превентивної освіти //Т.П. Железна. – Кіровоград: Видавництво: КОШПО імені В.Сухомлинського, – 2013. – 42 с.
12. Навчання учнівської молоді за програмами розвитку життєвих навичок //Т.П. Железна. – Кіровоград: Видавництво: КОШПО імені В.Сухомлинського, – 2013. – 60 с.
13. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. Захисти себе від ВІЛ. Тренінги життєвих навичок: [методичний посібник для педагога-тренера]. – Тернопіль: «Навчальна книга – Богдан», – 2012. – 208 с.
14. Практичні рекомендації з питань реалізації політики щодо ВІЛ-інфекції в системі освіти України: інформаційно-методичний посібник /автори-упорядники: О.В. Єресько, С.С. Фіцайло, О.Г. Єщенко (та інші). – К.: «Освіта», – 2013. – 54 с.

На секційних засіданнях керівників, заступників керівників (відповідальних за організацію роботи з охорони праці, безпеку життєдіяльності) закладів загальної середньої освіти, директорів закладів дошкільних освіти:

- основні принципи політики в галузі охорони праці, безпеки життєдіяльності;

- планування роботи навчального закладу з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності: збір необхідних матеріалів, вивчення державних нормативних актів про охорону праці, безпеку життєдіяльності, типових документів та раніше виданих локальних нормативних актів з окреслених питань, аналіз стану травматизму в освітньому процесі та побуті, узагальнення зауважень і пропозицій, що надійшли під час підготовки тощо;

- організація навчання та перевірка знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності;

- упровадження системи управління охороною праці та безпекою життєдіяльності;

- контрольні та коригуючі дії керівників: аналіз роботи структурних підрозділів з питань зазначених вище.

Організаційна нормативно-правова документація

1. Закони України «Про охорону праці», «Про освіту», «Про колективні договори і угоди», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

2. Кодекс Цивільного захисту України (зі змінами – редакція від 11.02.2015 року № 5403-17).

3. Кодекс законів про працю України (зі змінами – редакція від 11.06.2015 року № 322-08).

4. «Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» (Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444).

5. Правила охорони праці під час роботи з інструментом та пристроями, затверджені наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 19.12.2013 року № 966.

6. Про затвердження Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти (наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 15.08.2016 року № 974).

7. Правила техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях, затверджені наказом надзвичайних ситуацій України від 15.08.2007 року №557.

8. Про внесення змін до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (наказ Міністерства соціальної політики України від 30.01.2017 року №140).

9. НПАОП 0.00-4.12-2005 Перелік робіт з підвищеною небезпекою (від 26.01.2005 року № 0232-05).

10. ДНАОП 0.00-8.03-93 Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві.

11. Про внесення змін до Положення про розробку інструкцій з охорони праці (наказ Міністерства соціальної політики України від 30.03.2017 року №526).

12. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.07.2002 року № 280 «Перелік необхідних обстежень лікарів-спеціалістів, видів клінічних, лабораторних та інших досліджень, що необхідні для проведення обов'язкових

медичних оглядів, та періодичність їх проведення».

13. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві (Постанова Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 року №337).

14. Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 року № 304 (зі змінами – редакція від 22.11.2017 року №1514).

15. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру (Постанова Кабінету Міністрів України від 22 березня 2001 р. №270 (зі змінами – редакція від 11.02.2016 року №76).

16. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2000 р. № 646 «Про затвердження Інструкції з обліку дітей і підлітків шкільного віку».

17. Наказ Міністерства освіти і науки України № 665 від 01.06.2013 року «Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів» тощо.

На секційних засіданнях *учителів трудового навчання, фізики, хімії, біології, фізичного виховання, інформатики:*

Організації роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в кабінетах (лабораторіях) підвищеної небезпеки:

- поновлення нормативно-правової бази кабінетів (лабораторій) із зазначених вище питань;

- оформлення актів-дозволів на проведення занять перед початком навчального року, актів випробування спортивного обладнання, планів евакуації;

- забезпечення первинними засобами пожежогасіння, вогнегасниками;

- проведення оперативного, адміністративно-громадського контролю;

- організація розслідування нещасних випадків учасників освітнього процесу;

- відповідальність учителя за порушення вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Організація та проведення навчання учнів під час освітнього процесу:

- розробка інструкцій для проведення вступного, первинного, позапланового та цільового інструктажів;

- оформлення та ведення журналів реєстрації інструктажів встановленої форми.

-

Пропонуємо для опрацювання та використання в роботі нормативно-правових документів:

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.08.2007 р. № 730 «Про затвердження Правил безпеки під час занять у навчальних та навчально-виробничих майстернях навчальних закладів системи загальної середньої освіти».

2. Наказ Міністерства Надзвичайних ситуацій України від 16.07.2012 р. № 992 «Про затвердження Правил безпеки під час проведення навчально-

виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії загальноосвітніх навчальних закладів».

3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.11.2010 р. № 1085 «Про затвердження Правил безпеки під час проведення навчання з біології в загальноосвітніх навчальних закладах».

4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2010 р. № 521 «Про затвердження Правил безпеки під час проведення занять з фізичної культури та спорту в загальноосвітніх навчальних закладах».

5. Наказ Державного Комітету України з нагляду за охороною праці від 16.03.2004 р. № 81 «Про затвердження Правил безпеки під час навчання в кабінетах інформатики навчальних закладів системи загальної середньої освіти».

6. Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669).

7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 31.08.2001 р. № 616, із змінами та доповненнями, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 07.10.2013 р. № 1365 «Про затвердження Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах».

Науково-методична лабораторія фізичної культури, спорту і захисту Вітчизни (завідувач М.Г. Коробов) рекомендує такі питання для розгляду на секційних засіданнях учителів предмета «Фізична культура»:

1. Використання інноваційних засобів рухової активності у фізичному вихованні здобувачів освіти.

2. Формування професійної компетентності вчителів фізичної культури в контексті розбудови Нової української школи.

3. Підвищення ефективності військово-патріотичного виховання допризовної молоді засобами фізичного виховання.

4. Навчальні програми, підручники та навчально-методичні посібники, рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання в загальноосвітніх навчальних у 2019/2020 навчальному році.

Рекомендована література

1. Ворожейкіна О. М. 100 цікавих ідей для проведення уроку / О.М. Ворожейкіна. – Х. : Вид. група «Основа», – 2011. – 287 с.

2. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: у 2 т. / [Т. Ю. Круцевич, Н. Є. Пангелова, О. Д. Кривчикова та ін., за ред. Т. Ю. Круцевич]. – [2-ге вид., переробл. та доп.]. – К.: Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. л-ра», – 2017. – Т. 2. Методика фізичного виховання різних груп населення. – 448 с.

3. Типова освітня програма організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 15.01.2018 р. № 36).

4. Шуть М. М. Організація дитячих свят / М. М. Шуть. – К.: «Шк. Світ», – 2010. – 128 с.
5. Шевченко О.В. Лекції з теорії і методики організації спортивних свят і видовищ / О.В. Шевченко. – Кропивницький, – 2018. – С. 4-5.
6. Худолій О. М. Основи методики викладання гімнастики: [Навч. посібник. У 2-х томах. – 4-е вид., випр. і доп.] / О. М. Худолій. – Харків : «ОВС», – 2008. – Т. 1. – 408 с.
7. Худолій О. М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання: [навч. посіб.] / О. М. Худолій. – Харків: 2-е вид., випр. «ОВС», – 2008. – 406 с.
8. Язловецька О. В. Педагогіка фізичного виховання та спортивної діяльності: навч. посіб. / О. В. Язловецька, О. В. Шевченко. – Харків, – 2018. – 404 с.

Internet-джерела

1. Державний стандарт початкової загальної освіти (поступово набирає чинності з 1 вересня 2018). Електронний ресурс:<http://bit.ly/2WTt1DG>.
2. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2x39sd5> – 37 с.
3. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
4. Міністерство молоді та спорту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua>
5. Фізична культура. Оновлена навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1- 4 класи. Електронний ресурс: <http://mon.gov.ua/>
6. Сайт науково-методичної лабораторії фізичної культури, спорту і захисту Вітчизни КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fk-koippo.edukit.kr.ua/>
7. Блог науково-методичної лабораторії фізичної культури, спорту і захисту Вітчизни КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» «Про викладання предметів «Фізична культура» та «Захист Вітчизни» у 2019-2020 навчальному році» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mikolakola61.blogspot.com/>

Захист Вітчизни

1. Військово-патріотичне виховання старшокласників в умовах Нової української школи.
2. Сучасні підходи до розуміння психологічних особливостей сучасних бойових дій та їх вплив на бойову діяльність військовослужбовців.
3. Підвищення мотивації здобувачів освіти до набуття життєво необхідних знань, умінь і навичок щодо захисту Вітчизни та дій в умовах надзвичайних ситуацій, а також системного уявлення про військово-патріотичне виховання як складову частину національно-патріотичного виховання на уроках з предмета «Захист Вітчизни».
4. Навчальні програми, підручники та навчально-методичні посібники з вивчення предмета «Захист Вітчизни», рекомендовані Міністерством освіти і

науки України для використання в старшій школі у загальноосвітніх навчальних закладах у 2019/2020 навчальному році.

Рекомендована література

1. Бех І. Д. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді / І. Д. Бех, К. І. Чорна. – К., – 2014. – 29 с.
2. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посібник / Е. А. Єрмоєнко. – К.: Паливода А. В., – 2014. – 1064 с.
3. Зубалій М. Д. Сутність і зміст поняття «Військово-патріотичне виховання» // «Освіта і управління» – 2003. – №2. – Т.6. – С.110–116.
4. Навчальна програма «Захист Вітчизни» для навчальних закладів системи загальної середньої освіти (рівень стандарту) учнів 10 класів (дівчата). – Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2Y69GvX>.
5. Нєворова Л. В. Шляхи оптимізації викладання предмета «Захист Вітчизни» для дівчат 10–11 класів : [метод. посіб.] / Нєворова Л. В. – Кіровоград : РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, – 2010. – 59 с.
6. Остапенко О. І. Концептуальні засади реформування військово-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді України / М. Д. Зубалій, О. І. Остапенко, Б. Б. Шаповалов // Фізичне виховання в рідній школі. – 2016. – № 6. – С. 33–35.
7. Тимчик М. В. Патріотичне виховання старших підлітків у процесі фізкультурно-масової роботи : дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / М. В. Тимчик. – К., – 2013. – 222 с. 9.

Internet-джерела

1. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
2. Рада національної безпеки і оборони України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rainbow.gov.ua/>.
3. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/31GYQ1j>.
4. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2Rrjq15>.
5. Міністерство оборони України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/>
6. Сайт науково-методичної лабораторії фізичної культури, спорту і захисту Вітчизни КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fk-koippo.edukit.kr.ua/>
7. Блог науково-методичної лабораторії фізичної культури, спорту і захисту Вітчизни КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» «Про викладання предметів «Фізична культура» та «Захист Вітчизни» у 2019-2020 навчальному році» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mikolakola61.blogspot.com/>

Навчально-методичний центр оцінювання якості освіти (завідувач Л.Ф.Корж) рекомендує у рамках секційних засідань обговорити такі актуальні питання:

- Результати першого циклу загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти»

- Результати проведення III етапу моніторингового дослідження стану впровадження інклюзивної освіти у закладах освіти Кіровоградської області.

- Результати проведення I етапу моніторингу стану впровадження моніторингових досліджень якості освіти в закладах загальної середньої, дошкільної та професійної (професійно-технічної) освіти області.

- Моніторингові дослідження в умовах інноваційної діяльності закладу загальної середньої освіти.

- Якість освіти як об'єкт вимірювання та управління.

- Моніторинг як практична система оцінювання якості освіти.

- Оцінка кадрової політики навчального закладу та моніторинг її ефективності.

- Моніторинг якості освіти як фактор успішності розвитку закладу освіти.

- Підготовка керівників навчальних закладів до здійснення моніторингу якості діяльності закладу загальної середньої освіти.

- Моніторингові дослідження регіонального рівня: аналіз результатів та рекомендації.

- Моніторинг та оцінка стану викладання базових дисциплін у ЗНЗ.

-

Під час висвітлення даних питань радимо опрацювати літературу:

1. Роль навчальних моніторингів у формуванні всебічно розвиненої особистості учасника навчально-виховного процесу: Матеріали обласної науково-практичної конференції. 26 жовтня 2016 р., м. Дніпро, КВНЗ «ДОШПО»/ Упорядники Л.Т. Швидун, Т.А. Струкова. – Дніпро: КВНЗ «ДОШПО», – 2016, – 233 с.

2. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи. За заг. ред. О.І. Локшиної.– К.: К.І.С., – 2004.– 128с.

3. Т. Лукіна Моніторинг якості освіти. Теорія і практика. - К.: Видавничий дім «Шкільний світ», – 2016, – 128 с.

4. «Тестові технології оцінювання ключових і предметних компетентностей учнів основної і старшої школи» (авторський колектив: Ляшенко О. І., Лукіна Т. О., Жук Ю. О., Ващенко Л. С., Науменко С.О., Гривко А.В. ; за ред. Ляшенка О. І., Жука Ю. О. – К. : Педагогічна думка, – 2014. – 200 с.).

5. «Тестові технології оцінювання компетентностей учнів» (авторський колектив: Ляшенко О. І., Жук Ю. О., Ващенко Л. С., Науменко С. О., Гривко А. В. ; за ред. Ляшенка О. І., Жука Ю. О. – К. : Видавничий дім «Сам», – 2017. – 128 с.).

6. «Теоретико-методичні засади побудови моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти» (авторський колектив: Ляшенко О.

І., Лукіна Т. О., Жук Ю. О., Ващенко Л. С., Гривко А. В., Науменко С. О. ; за ред. Ляшенка О. І., Жука Ю. О. – К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», – 2018. – 160 с.)

7. Освіта дорослих в перспективі змін: інновації, перспективи, прогнози: колективна монографія / За ред. А.Василюк, А. Стоговського. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., – 2017. – 248 с.

8. Теоретико-методичні засади побудови моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти : колективна монографія / кол авт.: Ляшенко О. І., Лукіна Т. О., Жук Ю. О., Ващенко Л. С., Гривко А. В., Науменко С. / За ред. О. І.Ляшенка, Ю. О.Жука. – К., 2018. – 200 с. – «Рукопис». – Авторські: розділ 2 (1 д.а.). Режим доступу: <http://bit.ly/2WOofYe>.

9. Лукіна Т. О. Механізми забезпечення якості післядипломної освіти як основа підвищення конкурентоспроможності освіти України / Т. О. Лукіна // Професійний розвиток фахівців у системі освіти дорослих: історія, теорія, технології: збірник матеріалів III-ої Всеукраїнської інтернет-конференції 18 квітня 2018 р., м. Київ. – У 2-х частинах : Ч. 2 / Наукова ред., упоряд.: В. В. Сидоренко, Я. Л. Швень. – К.: «Агроосвіта», – 2018. –149 с. – Авторські: С. 132-134.

10. Лукіна Т. О. Освітній чинник у проблемі забезпечення конкурентоспроможності фахівця / Т. О. Лукіна // Підготовка конкурентоздатних фахівців: виклики сучасності: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., Кривий Ріг, 25 – 26 квітня 2018 р./ за заг. ред. Л. М. Сергєєвої, Т. І. Стойчик. – Кривий Ріг: КПГТЛ, 2018. – том 2. – 312 с. – Авторські: С. 113-118.

11. Волошина О. С. Впровадження інклюзивної освіти у навчальних закладах Кіровоградської області у 2018-2019 навчальному році Науково-методичний вісник. – Кропивницький: КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», – 2019. – № 55.

Організація виховного процесу

Науково-методична лабораторія виховної роботи і формування культури здоров'я (завідувач Ю. В. Міцай, методисти Л. А.Гайда, С. М. Пляка, Н. І. Дяченко) **звертає увагу, що секції організаторів виховного процесу, позашкільної освіти та бібліотечних працівників** доцільно проводити з використанням інтерактивних форм (методичні чи педагогічні діалоги, проблемний стіл, дискусійна платформа, форум, творча майстерня, синтез думок тощо).

Зміст секційних засідань важливо підпорядкувати новим підходам у вихованні, що передбачають розуміння дитини як суб'єкта і мети виховання, орієнтують на усвідомлення виховання як соціально-педагогічного явища та спрямовують педагогів на створення цілісного виховного простору, активне використання потенціалу освітнього середовища. Основними завданнями для педагогів мають стати допомога учням у розвитку ціннісно орієнтованої активності, формування світоглядних орієнтирів, усвідомлення необхідності моральної поведінки, розуміння причинно-наслідкові зв'язки своїх дій.

З метою реалізації вищезазначених завдань під час серпневих конференцій **радімо опрацювати** нові видання:

- Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей. – 2018.

- Використання інноваційних ідей В. О. Сухомлинського у вихованні громадянина-патріота, у формуванні європейських цінностей молоді в новому освітньому середовищі позашкілля. Збірник матеріалів Всеукраїнського педагогічного практикуму «Світ творчості-2019» – Кропивницький, – 2019. – 204 с.

- Інтегровані проекти. Екологічна безпека та сталий розвиток: навч.-метод. посіб. [Текст] / Укладач З. В. Філончук. – Х. : Вид. група «Основа», – 2018. – 160 с. – (Серія «Ключові компетентності»).

- Інтегровані проекти «Підприємливість та фінансова грамотність» / автор-укладач Л. М. Пужайчерета. – Х. : Вид. група «Основа», – 2018. – 159 с. – (Серія «Ключові компетентності»).

- Насильство. Булінг. Проблема у запитаннях та відповідях [Текст] / І. І. Дорожко, О. Є. Малихіна, Л. В. Туріщева. – Х. : ВГ «Основа», – 2019. – 144 с. – (Серія «Виховна робота»).

- Нові години спілкування. 5-8 клас / укладач В. М. Андрєєва, – Х. : Вид. група «Основа», – 2018. – 112 с. – (Серія «Старша школа. Виховна робота»).

- Нові години спілкування. 9-11 класи. / укладач В.М. Андрєєва, – Х. : Вид. група «Основа», – 2018. – 112 с. – (Серія «Старша школа. Виховна робота»).

- Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2017 рік НАІР, м. Івано-Франківськ, Україна.

- Ціннісні орієнтири навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах : методичний посібник / А. Е. Бойко, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко [та ін.] ; за ред. В.В. Мачуського. – К.: ТОВ «Артмедіа прінт», – 2017. – 272 с.

Окрім того, **варто опрацювати** методичні матеріали, що представлені у фахових журналах. Їхній зміст підпорядковано багатоаспектній проблемі організації виховного процесу в закладі освіти. Зокрема, ознайомитись з оригінальними моделями виховної роботи закладу освіти, класного керівника, цікавими розробками виховних справ, діагностичним матеріалом та зразками планування роботи можна у таких публікаціях:

- Виховання свідомого громадянина, патріота через виховну систему «Я – людина, і це мене багато до чого зобов'язує...» // Класному керівнику. Усе для роботи № 4 (124) – Квітень 2019.

- Парадигми особистісно зорієнтованого підходу до виховання дитини // Виховна робота в школі № 4 (173) – Квітень 2019.

- Особливості роботи школи з обдарованими дітьми // Завучу. Усе для роботи № 7 (247) – Квітень 2019.

- 9 головних аргументів за статеве виховання у школах // Педагогічна майстерня № 2 (98) – Січень 2019.

- Родинне виховання // Основи здоров'я № 1 (97) – Січень 2019.

- Патріотичне виховання в освітньому просторі шкільної бібліотеки // Шкільний бібліотекар № 5 (101) – Травень 2019.
- Булінг – жорстокий привід реорганізувати практику виховання // Виховна робота в школі № 5 (174) – Травень 2019.
- Національно-патріотичне виховання як системотворний елемент освітньої діяльності школи // Завучу. Усе для роботи № 2 (242) – Січень 2019.
- Формування дослідницьких компетентностей у процесі екологічного виховання учнів // Біологія № 34 (586) – Грудень 2018.
- Теоретичні засади створення системи превентивного виховання в школі // Виховна робота в школі № 11 (168) – Листопад 2018.
- Превентивне виховання (*презентація*) // Виховна робота в школі № 10 (167) – Жовтень 2018.
- Організація патріотичного виховання в закладі освіти за сучасних умов // Виховна робота в школі № 10 (167) – Жовтень 2018.
- Правоосвітня та правовиховна робота в школі // Історія та правознавство № 27 (523) – Вересень 2018.
- Особливості особистісно зорієнтованого навчання педагогів // Завучу. Усе для роботи № 18 (234) – Вересень 2018.

Також **радімо ознайомитися** з матеріалами веб-сайтів:

- Веб-ресурс «Нова українська школа» <http://nus.org.ua/>
- Освітній портал «Педагогічна преса» <https://pedpresa.ua/>
- Освіта в Україні та за кордоном <https://osvita.ua/>
- Студіяонлайн-освіти «Educational Era» <https://www.ed-era.com/>
- Інтерактивний веб-портал громадських експертів «Освітня політика» <http://education-ua.org/ua/>
- Український проект «Якість освіти» <http://yakistosviti.com.ua/uk/Golovna>
- Неприбуткова громадська спілка «Освіторія» <http://osvitoria.org/>
- Онлайн-медіа про освіту та виховання дітей в Україні «Освіторія» <https://osvitoria.media/>

Для **організаторів виховного процесу та позашкільної освіти важливо акцентувати увагу** на таких питаннях:

- Вивчити можливості щодо впровадження в освітній процес комплексу програм спеціального інтегрованого курсу «Культура добросусідства» для закладів освіти та програми «Основи сім'ї» для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (<http://bit.ly/2XgSqU3>).
- Використовувати у краєзнавчо-дослідницькій діяльності педагогів, наукових товариств, секцій Ман оцифровані документи сайту Державного архіву Кіровоградської області: <http://dakiro.kr-admin.gov.ua>.
- Ознайомити педагогів із сучасними формами реалізації освітніх програм музеїв України: «Музейна педагогіка»: <http://bit.ly/2RkbvCA>.
- Вивчити та популяризувати досвід реалізації культурологічних проектів в умовах діяльності територіальних громад (зокрема, створення освітньо-культурного центру «Толока» у селі Попельнасте Олександрійського району).

- Відзначаючи у 2020 році 75 років перемоги над нацизмом у II Світовій війні, максимально використати потенціал місцевих військово-історичних музеїв та експозицій, приділивши увагу постатям земляків.

- Передбачити відзначення пам'ятних дат у 2019-2020 н.р.:

- 250 років Івану Котляревському.

- 165 років Володимирі Ястребову.

- 155 років Василю Харцієву.

- 140 років Володимирі Винниченку.

- 135 років Ольгерду Бочковському.

- 125 років Олександрі Довженку.

- 125 років Ігорю Тамму.

- 100 років Антоніні Криуленко.

- 175 років Івану Карпенку-Карому.

- 95 років Леоніду Солгутовському.

- 95 років Петру Тодоровському.

- 90 років Дмитру Проскаченку.

- 95 років Віктору Скопенку.

- 75 років Василю Каюкову.

У рамках серпневих конференцій також *важливо зосередити увагу на технології підготовки та проведення Дня Знань та Першого уроку у 2019/2020 н. р. «Бережемо природу – бережемо і Батьківщину свою!»*

Інклюзивна освіта

Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти (завідувач І. В. Червонець, методист Т. О. Бражнікова) пропонує з метою забезпечення реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту в загальноосвітньому просторі особливу увагу приділити обговоренню реалізації Закону України «Про освіту», а тому акцентуємо увагу на таких **ключових питаннях**:

1. Створення умов **фізичної доступності школи** та навчальних приміщень.

2. Визначення необхідних **технічних засобів навчання** та сприяння у їх придбанні й використанні.

3. Вивчення потреб, інтересів школярів, надання всім дітям адекватного **психолого-педагогічного супроводу**, створення **психологічно комфортних умов** навчання у дитячому колективі.

4. Створення **особистісно орієнтованого навчального середовища** в класах інклюзивного навчання.

5. Розробка та реалізація **Індивідуального навчального плану, Індивідуальної програми розвитку** дитини з особливими освітніми потребами.

6. Створення умов поширення у практичній діяльності педагогів школи форм і методів **диференційованого викладання**, враховуючи особливі освітні потреби учнів.

7. Проведення систематичної роботи для **виховання толерантності** всіх учасників освітнього процесу.

8. Запобігання будь-яким формам **дискримінації, насильства** в учнівських колективах.

9. Забезпечення **психолого-педагогічного супроводу родин дітей з особливими освітніми потребами**, формування їх активної громадської позиції для лобювання прав своїх дітей, **створення моделі закладу з інклюзивною освітою**.

10. Створення умов для **вивчення та впровадження педагогами школи сучасних форм і методів організації інклюзивного навчання, соціальної адаптації, корекційно-розвиткової роботи**.

11. Поширення **ідей інклюзії** серед шкільної громади, громадськості району, міста, області.

Для висвітлення питань радимо опрацювати таку літературу:

1. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук., – К.: Видавнича група «АТОПОЛ», – 2011. – 274 с.

2. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія / А. А. Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», – 2009. – 279 с.

3. Колупаєва А. А. Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник. / за заг. ред. Колупаєвої А. А. – К.: «А.С.К.», 2012. – 308 с.

Нормативно-правове забезпечення інклюзивного навчання

1. Указ Президента України від 25.08.2015 року № 501 «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини».

2. Указ Президента України від 03.12.2015 року № 678 «Про активізацію роботи щодо забезпечення прав людей з інвалідністю».

3. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2IVhav0>.

4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 31.12.2015 № 1436 «Про затвердження Плану заходів щодо забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі».

5. Лист Міністерства освіти і науки України від 02.04.2015 р. № 1/9-169 «Про порядок комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах».

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.2011 р. № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (зі змінами).

7. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 18.05.2012 р. № 1/9-384 «Про організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах».

8. Лист Міністерства освіти і науки України від 08.08.2013 р. № 1/9-539 «Організаційно-методичні засади забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами».

9. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.09.2013 р. № 686 «Про затвердження плану заходів з реалізації Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року».

Корекційна освіта

Кафедра педагогіки, психології та корекційної освіти (завідувач – О. Е. Жосан) надає такі поради щодо змісту серпневих конференцій 2019 року.

Вивчення предметів духовно-морального спрямування.

Пропонуємо ознайомитися з матеріалами Всеукраїнського круглого столу з питань викладання предметів духовно-морального спрямування, проведеного в м. Кропивницькому 14 березня 2019 року (на сайті інституту: <http://bit.ly/31RV5qa>).

Звертаємо увагу керівників закладів освіти на те, що Міністерство освіти і науки України передбачило можливість вивчення у закладах освіти етики або інших предметів духовно-морального спрямування не лише у варіативній, але й у *інваріантній* складовій навчального плану (додаток 13 до Типових навчальних планів).

Варто повторно вивчити зміст наказу МОН України від 26.07.2005 № 437 «Про вивчення у навчальних закладах факультативних курсів з етики віри та релігієзнавства» й інші документи, що регламентують цей процес.

Навчання і виховання учнів, які мають порушення психофізичного розвитку.

Нагадуємо, що в організації освітнього процесу в спеціальних закладах освіти (спеціальних класах) закладів загальної середньої освіти слід керуватися такими нормативно-правовими актами:

- Наказ № 968 Про внесення зміни у таблицю 11 до наказу Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 № 693;
- Наказ № 693 Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти I ступеня для дітей з особливими освітніми потребами;
- Наказ № 668 від 21.06.2018 Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти III ступеня для дітей з особливими освітніми потребами;
- Наказ № 627 від 12.06.2018 Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами;
- Наказ МОН України від 26.07.2018 № 813 Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами;
- Наказ МОН України від 26.07.2018 № 814 Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами;
- Наказ МОН України від 26.07.2018 № 815 Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018 № 627;
- Наказ МОН України від 26.07.2018 № 816 Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 1 класів з інтелектуальними порушеннями;

- Наказ МОН України від 16.08.2018 № 917 Про внесення змін у додатки до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814;
- Наказ МОН України від 23.04.2018 № 414 Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти

Звертаємо увагу керівників закладів освіти, що корекційна освіта реалізується як у спеціальних закладах, спеціальних класах закладів загальної середньої освіти, дошкільних спеціальних закладах (спеціальних групах), так і в процесі інклюзивного навчання у закладах дошкільної та загальної середньої освіти. Корекційно-розвиткова робота в інклюзивному закладі освіти має бути організованою у відповідності до вимог нормативно-правових документів:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 09.08.2017 № 588;

- Лист Міністерства освіти України від 13.11.2018 «Щодо організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти».

Матеріали з питань викладання предметів духовно-морального спрямування та корекційної освіти розміщені на сайті кафедри: <http://ppko-koippo.edukit.kr.ua/>.

Позашкільна освіта

Науково-методична лабораторія виховної роботи і формування культури здоров'я (завідувач Ю. В. Міцай, методисти Л. А. Гайда, С. М. Пляка, Н.І. Дяченко) **працівникам закладів позашкільної освіти рекомендує приділити увагу** проблемі підготовки та участі керівників гуртків у Всеукраїнському конкурсі «Джерело творчості». З цією метою необхідно ознайомити присутніх з матеріалами переможців обласного етапу зазначеного конкурсу в 2019 році:

Гноєвої Світлани Олегівни, керівника гуртка художньо-естетичного напрямку позашкільної освіти комунального позашкільного навчального закладу «Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості» (*електронне портфоліо* – <http://bit.ly/30TOydT>);

Іванюк Ольги Михайлівни, керівника гуртка еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти Устинівського районного будинку дитячої та юнацької творчості Устинівської районної державної адміністрації (*електронне портфоліо* – <http://bit.ly/2Xd31PU>);

Русінової Валентини Миколаївни, керівника гуртка туристсько-спортивного напрямку позашкільної освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний центр туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді» (*електронне портфоліо* – <http://bit.ly/2XierBS>);

Солов'я Сергія Григоровича, керівника гуртка військово-патріотичного напрямку позашкільної освіти Підвисоцького будинку дитячої та юнацької

творчості Новоархангельської районної ради (*електронне портфоліо* – <http://bit.ly/2wu8AOb>);

Фролової Ольги Миколаївни, керівника гуртка Кіровоградського районного центру дитячої та юнацької творчості художньо-естетичного напрямку позашкільної освіти (*електронне портфоліо* – <http://bit.ly/2QyCtWQ>).

Під час серпневих конференцій бібліотечних працівників особливий акцент доцільно зосередити на місії бібліотек закладів загальної середньої освіти, що спрямована на забезпечення та реалізацію стратегічних завдань суспільства та освітянської галузі щодо розвитку, виховання та соціалізації дітей та учнівської молоді в умовах створення нової системи освіти.

Бібліотеки займають особливе місце і в підготовці підростаючого покоління до життєдіяльності у глобальному інформаційному суспільстві. Серед їхніх пріоритетних напрямків – підтримка освітнього процесу, популяризація ресурсів для навчання й самоосвіти, створення умов для формування навичок роботи з різними видами інформації.

Тож важливо на **пленарних засіданнях серпневих конференцій** зосередити увагу педагогічної громади, органів місцевого самоврядування на підтримці процесу трансформування бібліотек закладів загальної середньої освіти в інформаційно-ресурсні центри, здатні відповідати запитам сучасного освітнього процесу, та створення умов для забезпечення їх ефективної діяльності.

Варто зосередити увагу й на потенційних можливостях бібліотек у створенні розвивального, ціннісно орієнтованого освітнього середовища закладу, спрямованого на підтримку та розвиток в учнів найкращих людських якостей, закладення механізмів самореалізації, саморозвитку, самовиховання.

При цьому не зайве наголосити на підтримці бібліотек закладів загальної середньої освіти (інформаційно-технологічної інфраструктури, повноцінного кадрового забезпечення, цілеспрямованого поповнення бібліотечних фондів) в умовах децентралізації.

Готуючись до серпневих студій бібліотечних працівників, варто визначити за допомогою онлайн-опитування їхнє бачення стратегічних завдань розвитку бібліотечної справи в умовах становлення нової системи освіти, оцінку доцільності вибору структури підвищення професійної компетентності працівників за минулий навчальний рік та найбільш ефективних форматів навчання (тематику та форми проведення).

Не зайве провести онлайн-опитування серед бібліотекарів як на предмет визначення найбільш ефективної форми проведення серпневих студій, так і пропозицій щодо структури і форм навчання у 2019/2020 н.р. (як очних, так і дистанційних).

Серпневі студії можуть проводитися як комбіновані методичні форми, наповненні новим змістом (семінари-практикуми, проблемні столи, творчі майстерні чи зустрічі, майстер-класи, дискусійні платформи, фестивалі бібліотечних ідей), так і як сучасні дистанційні форми – міжрегіональні віртуальні бібліотечні мости чи діалоги.

Під час підготовки бібліотечних студій доцільно використати можливості колективних мережевих документів як спільного поля для представлення власних

напрацювань бібліотекарів. Зокрема, попередньо на презентації зі спільним доступом на редагування чи на онлайн-дошці бібліотекарі розміщують свої напрацювання визначеної тематики. Це можуть бути бібліографічні посібники (у формі буклетів, презентацій, вебліографічних посібників), інтерактивні та онлайн-ігри, медіауроки тощо. Можливо обрати тематику щодо підготовки та проведення Дня знань та Першого уроку в 2019/2020 н.р., де будуть представлені віртуальні виставки, дайджести, вебліографічні посібники. Ці матеріали стануть певною основою для створення власних ресурсів до нового навчального року як безпосередньо у бібліотеці, так і на сайті чи блозі бібліотеки або закладу освіти.

Під час проведення **секцій бібліотекарів** необхідно, насамперед, глибоко **проаналізувати** особливості функціонування бібліотек (проблеми й досягнення) у районі, місті, об'єднаній територіальній громаді та **визначити перспективи їхнього розвитку як сучасних інформаційно-ресурсних центрів** закладів освіти, окресливши основні шляхи осучаснення їх. Варто наголосити також на прямій залежності ефективної діяльності бібліотек не лише від їхнього технічного забезпечення, а й, значною мірою, від професійної компетентності та готовності до позитивних змін самих працівників.

Серед актуальних питань суспільства та освітянської галузі – виховання цілісної особистості, патріота з активною громадянською позицією, базовою платформою якого є національно-патріотичне виховання. Його складові визначено Стратегією національно-патріотичного виховання (Указ Президента України від 18.05.2019 р. № 286/2019).

Варто **зосередити увагу** працівників на питаннях бібліотечного супроводу створення розвивального, ціннісно орієнтованого освітнього середовища закладу. При цьому необхідно зробити акцент на формуванні ціннісних ставлень і суджень учнів бібліотечними засобами та у партнерстві з педагогами, батьками.

Під час серпневих студій **важливо сконцентруватися** на створенні дієвої системи методичного супроводу професійного зростання працівників бібліотек, в основі якої – уміння сприймати нові ідеї, творчо опановувати та використовувати у своїй роботі цікавий досвід колег. При цьому необхідно націлювати бібліотекарів і на важливості системного та цілеспрямованого процесу самоосвітнього навчання, що може включати фахові дистанційні курси та тренінги, інтернет-семінари, вебінари тощо.

На секціях чи студіях бібліотек закладів загальної середньої освіти **рекомендуємо зосередити увагу на питаннях**, що можуть отримати свої продовження у роботі різних методичних формувань, серед яких:

- інформаційно-ресурсна підтримка освітнього процесу з урахуванням його особливостей та профілю закладу;
- особливості розширення бібліотечно-ресурсної бази, що включає як друковані джерела (книги, підбір документів, тематичні довідки, бібліографічні посібники тощо), так і інформаційні продукти на нетрадиційних носіях;
- розширення інформаційно-освітнього простору користувачів створенням вебліографічних посібників (особливий вид бібліографічних посібників, у яких об'єктом відображення є впорядкована сукупність

електронних ресурсів інтернету) різної тематики, що відповідають їхнім запитам і потребам;

- активне використання інтернет-технологій для розширення бібліотечного сервісу через запровадження дистанційних бібліотечних послуг (бібліографічні та комплексні інформаційні ресурси на сайтах чи блогах бібліотек, доступ до електронних видань засобами інтернету);

- оперативність надання відповіді на запити як читачам безпосередньо у бібліотеці, так і віддаленим користувачам у формі вебліографічних посібників, де систематизовано за темами посилання на мережеві ресурси, чи у формі електронних версій бібліографічних списків, фактографічних даних та ін.;

- засоби розширення читацької аудиторії, поєднанням традиційних бібліотечних форм та інновацій, інтерактивних ігрових програм (різнопланових конкурсів, квестів, міні-тренінгів, віртуальних подорожей чи знайомств з письменниками тощо) з використання інформаційно-комунікаційних технологій, інтернет-сервісів, а також наданням доступу до сучасних книг українських авторів для дітей і юнацтва та екранізацій кращих українських і зарубіжних художніх творів через посилання на сайті чи блозі бібліотеки або через списки з QR-кодами для завантаження на власні гаджети.

Важливим питанням, що може бути предметом спільного опрацювання, є діяльність бібліотек у системі формування інформаційної компетентності та медіаграмотності користувачів, що є надзвичайно актуальною проблемою для безпеки кожного в сучасному глобалізованому інформаційному та медіапросторі. Варто колективно розробити орієнтовну програму бібліотечних занять, яку кожен з бібліотекарів зможе адаптувати до умов закладу та на її основі напрацювати цикл занять з різними категоріями учнів. Певним підґрунтям можуть слугувати матеріали семінару-практикуму методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення, міських, селищних, сільських рад об'єднаних територіальних громад з бібліотечних фондів з проблеми: «Використання інтернет-ресурсів у підвищенні професійної компетентності бібліотекарів» (за посилання: <http://bit.ly/2Y4cFVG>).

У ході секційних засідань важливо *зосередити увагу* на підготовці, проведенні та участі бібліотекарів у Всеукраїнському конкурсі «Шкільна бібліотека – 2020», перший (районний, міський, ОТГ) етап якого буде проходити у листопаді-грудні 2019 року, обласний – лютий-березень 2020 року в таких номінаціях: «Модель бібліотеки Нової Української школи», «Медіакультура в бібліотечному просторі», «Бібліотека – територія читання». (Наказ начальника управління освіти, науки, молоді та спорту Кіровоградської облдержадміністрації від 22.05.2019 р. № 414-од «Про проведення Всеукраїнського конкурсу «Шкільна бібліотека – 2020» та інші документи розміщено на сайтах КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» та НМЛ виховної роботи і формування культури здоров'я за посиланнями: <http://bit.ly/2ISByNE>).

Особливу увагу варто зосередити на умовах конкурсу та представленні власного досвіду в рамках обраної номінації. Певним орієнтиром можуть

слугувати матеріали переможців та лауреатів Всеукраїнських конкурсів, представлені на сайті НМЛ виховної роботи і формування культури здоров'я (за посиланням <https://is.gd/8FsbSn>), збірник «Крок до майстерності: матеріали переможців та лауреатів обласного етапу Всеукраїнського конкурсу «Шкільна бібліотека – 2017» (укладач: Н. І. Дяченко) та цикл статей бібліотекарів у Педагогічному віснику № 1-2 за 2019 рік. З цими виданнями можна ознайомитися на веб-сайті КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» за посиланнями: <https://is.gd/8FsbSn> та <http://koippo.in.ua/druk/>.

Психологічна служба системи освіти

Важливою складовою змісту діяльності психологічної служби у 2019-2020 навчальному році мають стати питання щодо створенню умов для соціального та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, охорони психічного здоров'я, надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки всім учасникам освітнього процесу відповідно до цілей та завдань системи освіти.

Обласний навчально-методичний центр психологічної служби системи освіти (завідувач В. Ф. Чебоненко), рекомендує, перш за все, керівникам районних, міських, ОТГ департаментів (управлінь) освіти і науки у новому навчальному році вжити заходів щодо забезпечення закладів освіти, у тому числі навчально-методичних центрів/кабінетів/лабораторій/ОТГ психологічної служби у систем освіти районного (міського, ОТГ) рівнів, працівниками психологічної служби відповідно до нормативів чисельності, кабінетами та комп'ютерним обладнанням.

Посади працівників психологічної служби вводяться у штатні розписи закладів освіти відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 03 липня 2017 року № 948 «Про внесення змін до деяких наказів Міністерства освіти і науки України та Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України» (електронний реєстр доступу: <http://bit.ly/2RlhBTs>).

Великий відсоток фахівців психологічної служби зазначають, що майже щодня або раз у тиждень залучаються до виконання тих видів діяльності, що не пов'язані з виконанням посадових обов'язків. Подібний підхід до організації діяльності спеціалістів психологічної служби негативно позначається на якості виконання ними безпосередніх функціональних обов'язків, мотивації до підвищення власного професійного рівня.

Наголошуємо на необхідності методистам, які відповідають за психологічну службу у системі освіти районного (міського, ОТГ) рівнів, проведення з керівниками закладів освіти спеціальних занять, семінарів, тренінгів, на яких би надавалась інформація про функціональні обов'язки працівників психологічної служби, нормативно-правові засади їх професійної діяльності та роль у забезпеченні високої ефективності освітніх реформ.

Працівникам психологічної служби для розуміння своєї ролі в процесі реалізації Концепції Нової української школи необхідно спрямувати зусилля на створення комплексу методик, вправ, та тренінгів щодо формування у здобувачів освіти таких умінь:

- читати і розуміти прочитане;
- висловлювати думку усно і письмово;
- критично мислити;
- логічно обґрунтовувати позицію;
- виявляти ініціативу;
- творити;
- оцінювати проблеми, виявляти ризики та приймати рішення;
- керувати емоціями;
- застосовувати емоційний інтелект;
- здатність співпрацювати в команді.

Пріоритетного значення в розбудові нової української школи набуває завдання формування в учнів системи загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

З цього питання доцільно скористатися матеріалами які розміщені на блозі обласного навчально-методичного центру психологічної служби системи освіти (<http://bit.ly/2x9BD9X>).

Інформаційно-просвітницька робота має бути спрямована на підвищення обізнаності всіх учасників освітнього процесу про насильство, булінг та їхні наслідки, а також на навчання ефективного протистояння, у тому числі завдяки розвитку особистісних і соціальних (життєвих) навичок і педагогічних компетенцій.

До того ж, під час реалізації комплексу заходів із профілактики насильства та булінгу потрібно враховувати специфіку конкретного закладу, поточну обстановку, основні проблеми та можливості для вирішення їх.

Розв'язати проблему насильства та булінгу серед неповнолітніх можна тільки у разі спільної роботи педагогів, батьків та усіх дорослих, які так чи інакше причетні до виховання дітей. Метою роботи щодо нівелювання наслідків насильства та булінгу є не заміна або усунення батьків, які не в змозі нести відповідальність за виховання своїх дітей, а допомога сім'ї у відновленні або формуванні здатності до названої діяльності.

Звертаємо увагу на рекомендовані Міністерством освіти і науки України діагностичні методики та методичні рекомендації щодо виявлення та протидії домашньому насильству відносно дітей (<http://bit.ly/2WPLWdR>).

Також Міністерство освіти і науки України розробило методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству (<http://bit.ly/2ZrS3qy>).

Корисні матеріали щодо профілактики конфліктів та булінгу в закладах освіти розміщено на сайті Міністерства освіти і науки України (<http://bit.ly/2Zw1ftZ>).

Актуальним залишається і питання психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Інтеграція таких дітей в освітній процес можлива виключно за умови належного психолого-педагогічного супроводу їх, коли навколо учня створюють міждисциплінарну команду (фахівці, які

безпосередньо опікуються дитиною та батьки), яка розробляє для неї індивідуальну програму розвитку і починає цілеспрямовано працювати над отриманням результатів.

Кожний з фахівців оцінює прояви дитини щодо тієї галузі, у якій він компетентний.

Основні функції психолога:

- психологічний супровід дитини з ООП;
- надання рекомендацій, консультацій та методичної допомоги педагогічним працівникам закладу освіти у роботі з дитиною з ООП;
- проведення консультацій з батьками дитини з ООП;
- сприяння формуванню психологічної готовності в учасників освітнього процесу до взаємодії в інклюзивному середовищі з дитиною з ООП;
- підготовка звіту про результати надання психологічних послуг дитині із зазначенням динаміки її розвитку.

Основні функції соціального педагога:

- соціально-педагогічний патронаж здобувачів освіти та їхніх батьків (законних представників).
- виявлення соціальних питань, що потребують негайного вирішення, за потреби направлення до відповідних фахівців з метою надання допомоги;
- вивчення соціальних умов розвитку дітей з ООП;
- планування й реалізація завдань соціалізації здобувачів освіти, адаптації їх у новому колективі та соціальному середовищі, надання допомоги дітям і сім'ям, які знаходяться у складних життєвих обставинах або потребують посиленої педагогічної уваги;
- проведення індивідуальної роботи з дітьми з ООП, залучення їх до роботи в гуртках, секціях та інших об'єднаннях;
- надання рекомендацій учасникам освітнього процесу щодо шляхів ефективної інтеграції дитини з ООП в колектив однолітків, формування позитивного мікроклімату в дитячому колективі;
- захист прав дітей з ООП, за відповідним дорученням представлення їхніх інтересів у правоохоронних і судових органах та інших організаціях.

Додаткові матеріали по роботі з дітьми з ООП можна взяти на сайті Міністерства освіти і науки України (<http://bit.ly/2wZdpPV>).

Зосереджуємо увагу працівників психологічної служби на роботі з дітьми, а також їхніх батьків, постраждалих внаслідок військових дій. В цьому напрямку радимо використовувати програму освітньої діяльності «Навички кризового консультування та розвиток психосоціальної стійкості до стресу у дітей» за заг. наук. редакцією В. Г. Панка (укладачі: С. О. Богданов, А. М. Гірник, О. В. Залеська, Н. П. Ломейко, Н. В. Лунченко, О. С. Нурєєва, О. В. Федорець), (лист МОН України від 09.06.2015 р., № 1/9–284). Матеріали розміщені у вільному доступі на сайті Міністерства в розділі «Позашкільна освіта, виховна робота» <http://bit.ly/2x1uRmN> та на сайті Українського НМЦ практичної психології і соціальної роботи (www.psyua.com.ua).

Практичним психологам та соціальним педагогам у новому навчальному році рекомендуємо запланувати заходи щодо психологічної просвіти

педагогічних працівників та батьків, з питань розвитку життєстійкості / стресостійкості у дітей, основних проявів стресу в дітей та дорослих, створення безпечного середовища у класі, психологічної підтримки вчителів. Матеріали корекційно-розвиткових програм «Безпечний простір» розміщені у вільному доступі на блозі обласного навчально-методичного центру психологічної служби системи освіти (<http://bit.ly/2FgNVII>).

Поширення в учнівському середовищі негативних явищ вживання алкогольних та наркотичних засобів, протиправної поведінки серед підлітків, вимагає посилення профілактичної функції у діяльності спеціалістів психологічної служби, яка має базуватись на основі мультидисциплінарного підходу, в рамках якого спеціалісти з різних служб, відомств, установ обмінюються інформацією і створюють найкращі умови для розвитку дитини, вирішення її потреб. При плануванні діяльності з дітьми які мають девіантну, делінквентну поведінку рекомендуємо врахувати запровадження відновних практик. Одним із дієвих способів встановлення безпечного, комфортного середовища у навчальному закладі, вирішення учнівських конфліктів, правопорушень є впровадження програм примирення серед однолітків. Програми примирення, Шкільна служба порозуміння (кола цінностей, медіації) довели свою високу ефективність і позитивний виховний вплив. Також важливо запроваджувати просвітницькі програми «рівний-рівному», інформаційно-освітню протиалкогольну програму для дітей та учнівської молоді «Сімейна розмова», «Медіація», профілактичну програму «Школа і поліція»/ проект «Шкільний офіцер поліції». Матеріали розміщені за посиланням: <http://bit.ly/2x0ubhu>; <http://bit.ly/2ISCJg2>.

Зосереджуємо увагу на тому, що працівникам психологічної служби необхідно також акцентувати свою діяльність по соціальному захисту прав і свобод дітей, створення умов комфортного освітнього середовища, захисту честі і гідності учнів, вихованців, студентів. Необхідно активно підтримувати і заохочувати участь дітей у інформаційно-просвітницьких і навчальних програмах щодо превентивних заходів пов'язаних з торгівлею людьми і, зокрема, дітьми.

З цього питання доцільно скористатися програмою виховних заходів «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» для учнів 7-11 класів та комплектом методичних матеріалів щодо впровадження програми в професійно-технічних навчальних закладах, загальноосвітніх школах-інтернатах та інститутах післядипломної педагогічної освіти, що схвалені для використання науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки протокол № 3 від 14 жовтня 2014 року (лист МОН від 28.05.2015 №1/9-264).

Матеріали розміщені у вільному доступі на сайті Міністерства в розділі «Позашкільна освіта, виховна робота» за покликанням: <http://bit.ly/2x1uRmN>.

Нові можливості для виконання статутних завдань діяльності психологічної служби з підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу відкриває збірник програм факультативних курсів, спецкурсів та курсів за вибором.

Програми факультативних курсів, спецкурсів та курсів за вибором схвалені для використання у навчальних закладах науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист ПТЗО № 14.1/12-Г-165 від 15.05.2013 р.) та листом Міністерства освіти і науки України від 06.06.2013 р. № 1/9-413 «Про впровадження факультативних курсів працівниками психологічної служби системи освіти». Зміст програм представлені у варіантах з кількістю 17, 35, 52 та 70 годин, які реалізуються за рахунок годин варіативної складової навчальних планів закладів освіти

Практичним психологам та соціальним педагогам у новому навчальному році рекомендуємо під час планування заходів звернути увагу на методичні рекомендації, інформаційні листи, розроблені обласним навчально-методичним центром психологічної служби системи освіти:

Анотований каталог педагогічного досвіду працівників психологічної служби системи освіти Кіровоградської області / укладачі В. Ф. Чебоненко, А. А. Мирська, І. Ю. Снітко. – Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2019. – 40 с.;

Психологічний супровід дітей старшого дошкільного віку/ укладачі - В.Ф. Чебоненко, І. Ю. Снітко. – Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2019. – 46 с.;

Психосоціальна підтримка дітей в кризових ситуаціях» /автори В.Ф. Чебоненко., А. А. Мирська. – Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2019. – 45 с.;

лист КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» від 12.09.2018 р. № 650/10-09 «Щодо вирішення конфліктів серед дітей в закладах освіти шляхом впровадження медіації»;

лист КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» від 01.11.2018 р. № 832/10-09 «Про перелік діагностичних методик»;

лист КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» від 14.12.2018 р. № 947/10-09 «Щодо використання електронного курсу «Основи протидії торгівлі людьми»;

лист КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» від 14.01.2019 р. № 19/10-09 «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу»;

лист КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» від 21.01.2019 р. № 62/10-09 «Про експертизу психологічного інструментарію»;

лист КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» від 01.02.2019 р. № 96/10-09 «Щодо профілактики кримінальних правопорушень серед неповнолітніх»;

лист КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» від 25.03.2019 р. № 311/10-09 «Про виконання плану заходів на 2019-2020 роки з реалізації Стратегії державної політики щодо наркотиків»;

лист КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського» від 25.03.2019 р. № 313/10-09 «Про інформаційно-просвітницькі заходи з питань запобігання домашньому насильству»;

лист КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» від 20.12.2018 р. № 972/10-08 «Про виконання плану заходів з реалізації норм Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» на 2018-2019 роки».

Доцільним в підготовці до серпневих секцій буде використання матеріалів:

- сайту обласного навчально-методичного центру освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» (<https://goo.gl/CsMQ6X>) та сторінок сайту: «Опорна школа» (<https://goo.gl/yEz32h>), «Організація науково-методичного супроводу освітнього процесу в ОТГ області» (<https://goo.gl/dkdAL1>), «Творчий пошук. Професійне зростання» (<https://goo.gl/zSJdsn>);

- сайту «Проект «Інтелект України» на Кіровоградщині» (<http://bit.ly/31GNDOu>);

- сайту «Заступник директора» (<https://goo.gl/SxHzdB>);

- сайту «Науково-педагогічний проект «Інтелект України»» (<https://intellect-ukraine.org/>);

- порталу «Нова українська школа» (<http://nus.org.ua/>);

- сайту Міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/ua>).

Освітні платформи

На спеціалізованій онлайн-платформі «Кращі практики управління освітою у громадах» (<https://goo.gl/q46b3F>) можна знайти поради та успішні приклади щодо управління освітою у територіальних громадах, функціонування методичних служб із усіх областей України.

Сьогодні вчителів турбує підвищення кваліфікації? А як щодо неформальної освіти? До речі, відповідно до нового Закону «Про освіту», такі курси можуть зараховуватися як форма підвищення кваліфікації.

Рекомендуємо скористатися інформаційними ресурсами порталу «Нова українська школа» (<http://nus.org.ua/>) на сторінці «Де навчатися вчителям: добірка можливостей». Це підбірка проектів та заходів, які допоможуть вам тримати себе в освітньому тонусі:

- EdEra (<https://www.ed-era.com/>);

- Всеосвіта (<https://vseosvita.ua/conference>)

- Центр інноваційної освіти Про.Світ (<http://prosvitcenter.org/>);

- Освіторія (<http://osvitoria.org/>);

- ВГ «Основа» (<http://osnova.com.ua/>)

- Освіта Teachhub (<http://teach-hub.com/#main-slider>);

- EdCampUkraine (<https://www.edcamp.org.ua/>);

- Empatia.pro (<http://www.empatia.pro/>);

- Prometheus (<https://prometheus.org.ua/>);

- Coursera (<http://bit.ly/2xe4LNr>);

- НУШ (Нова Українська Школа) (<https://nus.org.ua/news/>);

- Освітня платформа «Критичне мислення»

(<http://www.criticalthinking.expert/>).

У рамках проведення серпневих конференцій – 2019 педагогічні працівники матимуть можливість ознайомитися із запропонованими засобами навчання, напрямками формування сучасного освітнього простору в області. Візьмуть участь у виставках, інтерактивних презентаціях, обговореннях, вільному спілкуванні учасників тощо.

Під час секційних засідань важливо зосередити увагу на методичних рекомендаціях та матеріалах, адресованих керівникам закладів освіти, їхнім заступникам, педагогам-організаторам, класним керівникам, представлених у щорічному збірнику на допомогу педагогам області для проведення Дня знань та Першого уроку в 2019/2020 навчальному році «Бережемо природу – бережемо і Батьківщину свою», розміщеному на сайті комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» та науково-методичної лабораторії виховної роботи і формування культури здоров'я інституту.

Серпневі зустрічі освітян мають стати стартом нового навчального року, який скерує педагогічну спільноту до реалізації ціннісних пріоритетів особистості на засадах європейських вимірів якості освіти.

Література

1. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/ti2FV3>.
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2ZBh9TJ>.
3. Проект закону «Про повну загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2IrVlz6>.
4. Сидоренко В.В. Методична діяльність у суспільстві, яке навчається: виклики, проблеми, перспективи розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2MW17Fd>.

Серпнева конференція – 2019

«Нова українська школа – впевнений поступ освітньої реформи»

Методичні рекомендації щодо змісту та форм проведення

Підписано до друку 08.07.2019 р.
Формат 60X84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура: Times New Roman.
Друк – принтер. Тираж 100 прим.
Зам. № 318

КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна, 39/63,
Кропивницький, 25006
Віддруковано в лабораторії інформаційно-методичного забезпечення освітнього
процесу КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна
39/63, Кропивницький, 25006